

Aanvragers aan het woord

Rapport waarderingsonderzoek
onder subsidieaanvragers bij het
Nederlands Letterenfonds
2023-2025

b l a u w

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Leeswijzer

Opbouw rapport

Het rapport start met een managementsamenvatting, waarna alle resultaten in detail en visueel weergegeven aan bod komen.

Het rapport is opgedeeld in vier delen:

1. Beeldvorming

Het eerste hoofdstuk geeft inzicht in het beeld dat subsidieaanvragers hebben van het Letterenfonds.

2. Communicatie

In het tweede hoofdstuk komen de ervaringen van subsidieaanvragers over de communicatie met en van het Letterenfonds aan bod.

3. Dienstverlening

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de algemene dienstverlening van het Letterenfonds.

4. Programma's en activiteiten

Het vierde hoofdstuk bevat de bekendheid van en ervaringen met de programma's en activiteiten georganiseerd door het Letterenfonds.

Doelgroep

De resultaten in dit rapport betreffen aanvragen in de periode 2023-2025. Alle resultaten in dit rapport gelden hiervoor, tenzij anders vermeld. Een volledig profiel van de aanvragers die aan het onderzoek hebben deelgenomen is opgenomen in de bijlage van dit rapport.

Vergelijking tussen subgroepen

In de rapportage worden verschillende subgroepen met elkaar vergeleken. De belangrijkste zijn:

- Periode: De resultaten van 2023-2025 (meting 2025) worden vergeleken met de resultaten van 2021-2022 (meting 2023).*
- Type aanvraag: binnenlands wordt vergeleken met buitenlands
- Type aanvrager: schrijvers, vertalers en organisaties worden met elkaar vergeleken.

Verschillen zijn uitsluitend vermeld als ze statistisch significant zijn. Dat wil zeggen: de kans dat een verschil gebaseerd is op toeval, is kleiner dan 5% en de betrouwbaarheid van het gevonden verschil is $\geq 95\%$. In sommige gevallen zijn niet alle percentages opgenomen om de leesbaarheid te waarborgen. Alle onderliggende cijfers staan in het tabellenboek.

*De vergelijking in tijd is niet volledig zuiver. Hiervoor zijn 2 oorzaken. In 2023-2025 zijn ook resultaten meegenomen die de vragenlijst niet volledig hebben ingevuld. In 2021-2022 was dit niet het geval. Daarnaast zijn in 2023-2025 verschillende aanpassingen gemaakt in de vragenlijst. Verschillen in tijd moeten daarom met voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

Inhoudsopgave

1	Managementsamenvatting	p. 4
2	Beeldvorming	p. 8
3	Communicatie	p. 15
4	Dienstverlening	p. 22
5	Programma's en activiteiten	p. 34
	Bijlagen	
6	• Profiel deelnemers • Suggesties voor het Letterenfonds • Onderzoeksverantwoording	p. 39

1

Management- samenvatting

Doelstellingen

Context

In 2026 wordt het Nederlands Letterenfonds gevisiteerd. Hiervoor moet het Nederlands Letterenfonds een zelfevaluatie verzorgen.

Inzicht

Het Nederlands Letterenfonds heeft input vanuit aanvragers nodig voor de zelfevaluatie. Daarnaast wil het fonds aanvragers, binnen de beleidskaders, optimaal bedienen. Dit doet het fonds door actief te anticiperen op behoeften van aanvragers door het verbeteren van aanbod, dienstverlening en processen.

Onderzoeksdoel

Het verkrijgen van inzicht in de tevredenheid over het Nederlands Letterenfonds onder aanvragers in de periode 2023-2025.

Aanvragers zijn tevreden over het Nederlands Letterenfonds

Aanvragers hebben een positief beeld van het Letterenfonds. Daarnaast waarderen ze de manier van communiceren, de dienstverlening inclusief subsidieregelingen en de programma's en activiteiten.

Hoewel schrijvers en organisaties overwegend positief zijn over het Letterenfonds, zijn vertalers over het algemeen enthousiaster. Bovendien zijn buitenlandse aanvragers vaker enthousiast over het Letterenfonds dan binnenlandse aanvragers. Relevant hierbij is dat de binnenlandse en buitenlandse subsidieregelingen van aard verschillen, waarbij buitenlandse regelingen doorgaans eenvoudiger zijn aangevraagd.

Beeldvorming: zeer positief

Aanvragers hebben een zeer positief beeld van het Letterenfonds. De meerderheid ziet het fonds als benaderbaar, betrokken bij het literaire veld en professioneel. Ook zien aanvragers een duidelijke bijdrage van het fonds aan talentontwikkeling en een kwalitatief hoogwaardig en rijk literair aanbod. Voor de thema's vernieuwing en inclusiviteit geldt dat relatief veel aanvragers niet goed weten wat de bijdrage van het fonds hieraan is.

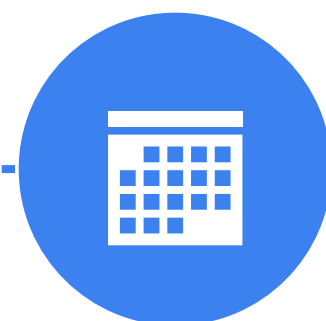
Dienstverlening: goed

Vrijwel alle aanvragers zijn tevreden over de dienstverlening van het Letterenfonds. Aanvragers waarderen de professionaliteit en deskundigheid van medewerkers en de manier waarop hun subsidieaanvraag wordt behandeld. De dienstverlening van het Letterenfonds kan nog beter door meer transparantie te bieden in de toekenning van subsidies en door aanvragen sneller te behandelen.

Communicatie: goed

Vrijwel alle aanvragers zijn (zeer) tevreden over de informatievoorziening vanuit het fonds. De nieuwsbrief en de website worden als communicatiemiddel het meest gewaardeerd. Vooral de communicatie over subsidieregelingen gaat goed. Verbetermogelijkheden voor de communicatie liggen in het Beleidsplan en communicatie over (beleids)ontwikkelingen bij het fonds. Ook in de communicatie via sociale media (zowel Nederlands- als Engelstalig) liggen nog kansen voor verbetering.

Programma's en activiteiten: goed

De meerderheid van de aanvragers is tevreden over de programma's en activiteiten van het Letterenfonds. Ze worden vaak belangrijk en relevant gevonden. Om de programma's en activiteiten te verbeteren zou er binnen de programma's en activiteiten meer aandacht mogen zijn voor leesbevordering, innovatie, diversiteit en inclusie in het literaire veld.

2

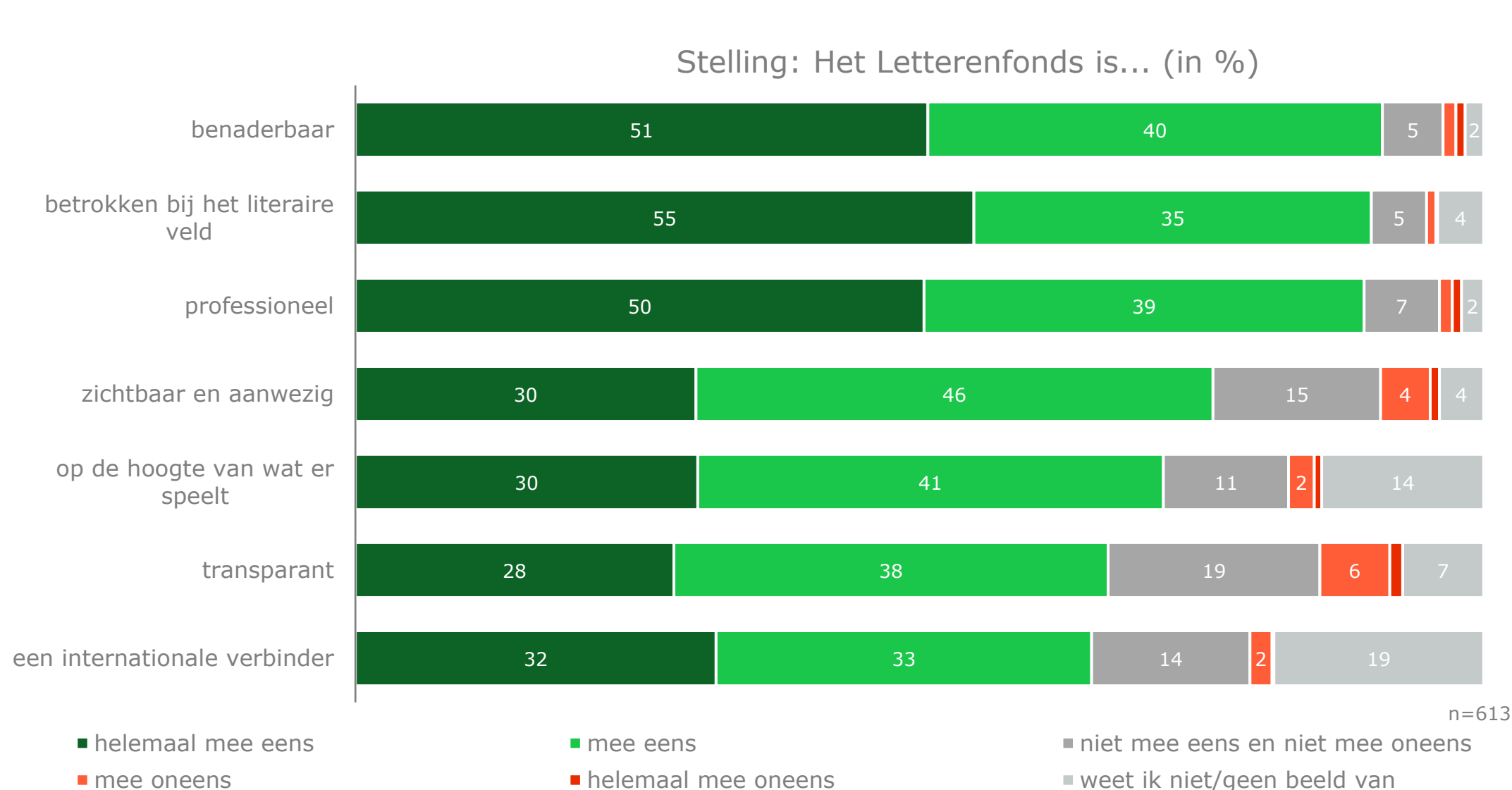
Beeldvorming

Hoe wordt het Letterenfonds door aanvragers gezien en welke factoren beïnvloeden deze beeldvorming?

Beeld Letterenfonds onder aanvragers

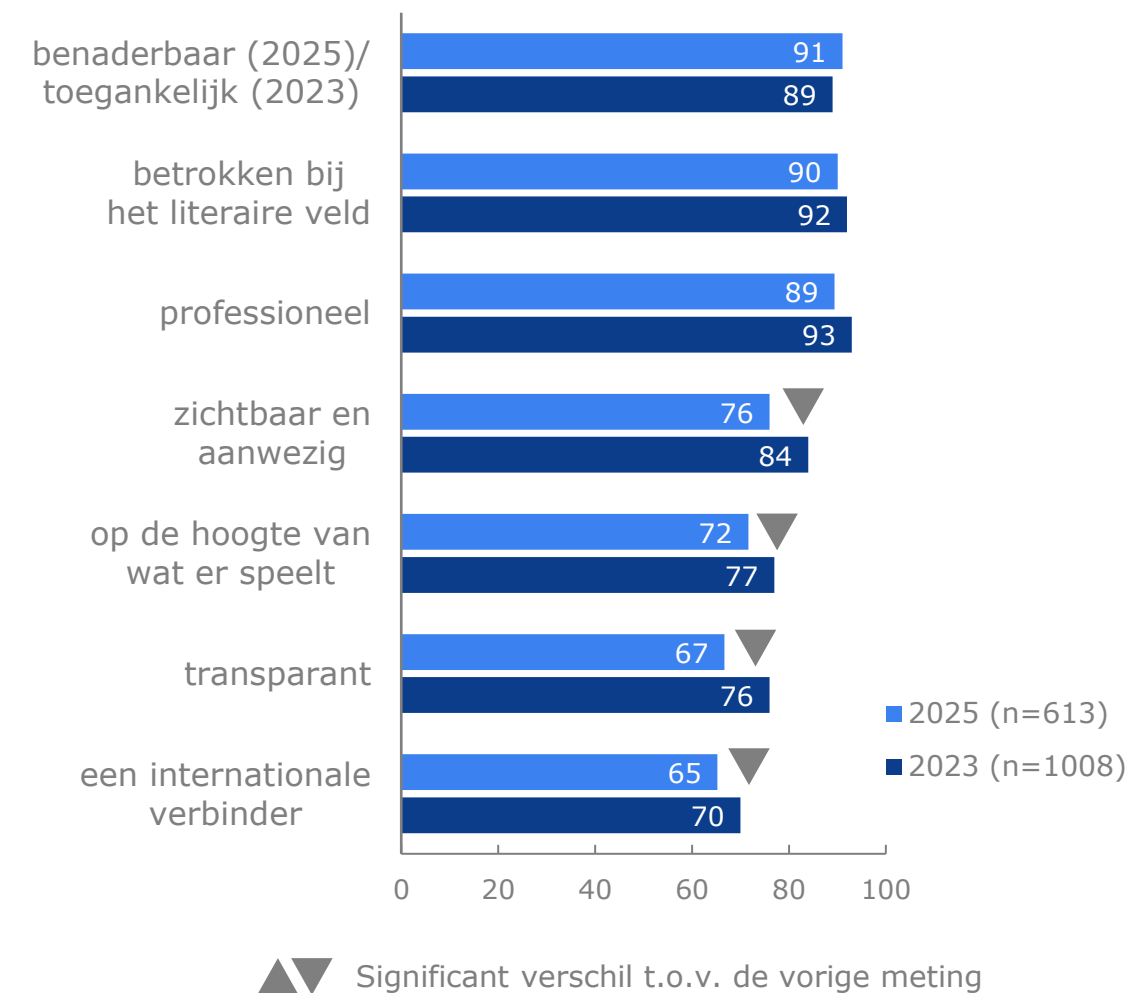
Transparantie en internationale verbinding zijn focuspunten voor het Letterenfonds.

Toelichting grafiek

De meeste aanvragers zien het Letterenfonds als benaderbaar, betrokken bij het literaire veld en professioneel. Hoewel het Letterenfonds het ook relatief goed doet op zichtbaarheid en aanwezigheid, en transparantie, vindt ook een relatief grote groep aanvragers dat het Letterenfonds het hier niet goed op doet (noemenswaardig percentage (helemaal) mee oneens). Het valt op dat met name binnenlandse aanvragers relatief vaak niet weten of het Letterenfonds een internationale verbinder is en of het Letterenfonds wel op de hoogte is van wat er speelt. Buitenlandse aanvragers vinden wel dat het Letterenfonds een internationale verbinder is (92% (helemaal) mee eens).

Ontwikkeling beeld Letterenfonds over tijd (in % (helemaal) eens met stelling)

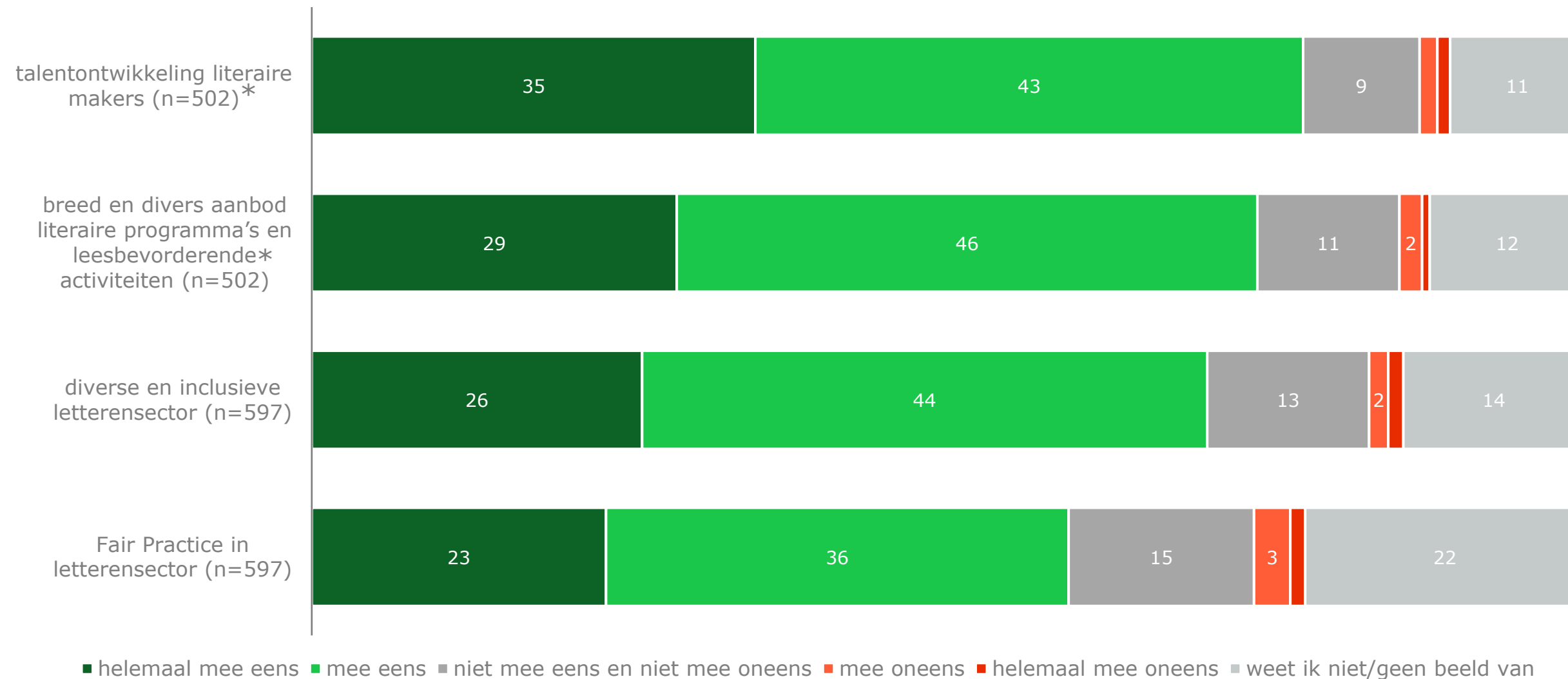
Toelichting grafiek

Het beeld van het Letterenfonds onder aanvragers is niet sterk veranderd ten opzichte van 2023. Aanvragers zien het fonds nog steeds als benaderbaar, betrokken bij het literaire veld en professioneel. Het valt wel op dat iets minder aanvragers het fonds zichtbaar en aanwezig, op de hoogte van wat er speelt, transparant en een internationale verbinder vinden.

Bijdrage / stimulering ontwikkelingen door Letterenfonds

Het fonds draagt het meeste bij aan talentontwikkeling en een breed en divers aanbod. Of het Letterenfonds bijdraagt aan Fair Practice is relatief vaak onduidelijk.

Stelling: Het Letterenfonds stimuleert of draagt bij aan.. (in %)

Toelichting grafiek

Het Letterenfonds draagt volgens driekwart van de aanvragers bij aan talentontwikkeling bij literaire makers en een breed en divers aanbod van literaire programma's en leesbevorderende activiteiten. Het valt op dat vertalers relatief vaak van mening zijn dat het Letterenfonds bijdraagt aan de talentontwikkeling van literaire makers (85% (helemaal) mee eens).

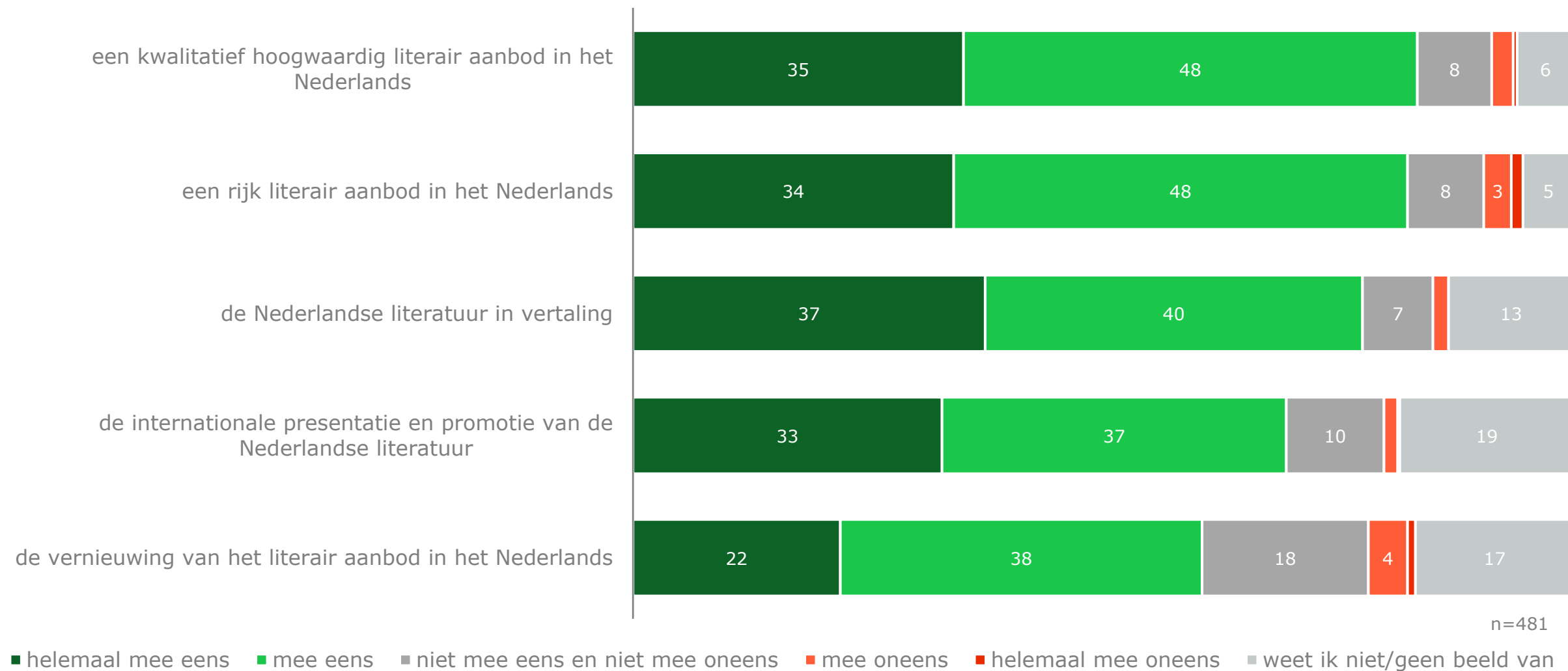
De grootste uitdaging voor het Letterenfonds zit in de bekendheid van het bijdragen aan Fair Practice in de letterensector. Bijna een kwart van de aanvragers weet niet of het fonds hieraan bijdraagt. De grootste uitdaging ligt bij makers; 27% van deze groep heeft geen beeld van de bijdrage van het Letterenfonds aan Fair Practice t.o.v. 13% bij organisaties.

*Alleen uitgevraagd aan binnenlandse aanvragers.

Bijdrage Letterenfonds volgens binnenlandse aanvragers

Het fonds zou meer kunnen bijdragen aan innovatie in Nederlandse literatuur.

Stellingen voor binnenlandse aanvragers*:
Het Letterenfonds stimuleert of draagt bij aan... (in %)

Toelichting grafiek

Het Letterenfonds draagt volgens een ruime meerderheid van de binnenlandse aanvragers bij aan een kwalitatief hoogwaardig en rijk literair aanbod in het Nederlands. Ook zien de meeste aanvragers dat het Letterenfonds een bijdrage levert aan Nederlandse literatuur in vertaling.

De grootste uitdaging voor het fonds zit in het bijdragen aan vernieuwing van het literair aanbod in het Nederlands. Ook voor de bekendheid van de internationale presentatie en promotie van Nederlandse literatuur geldt dat het Letterenfonds hier nog op zou kunnen verbeteren.

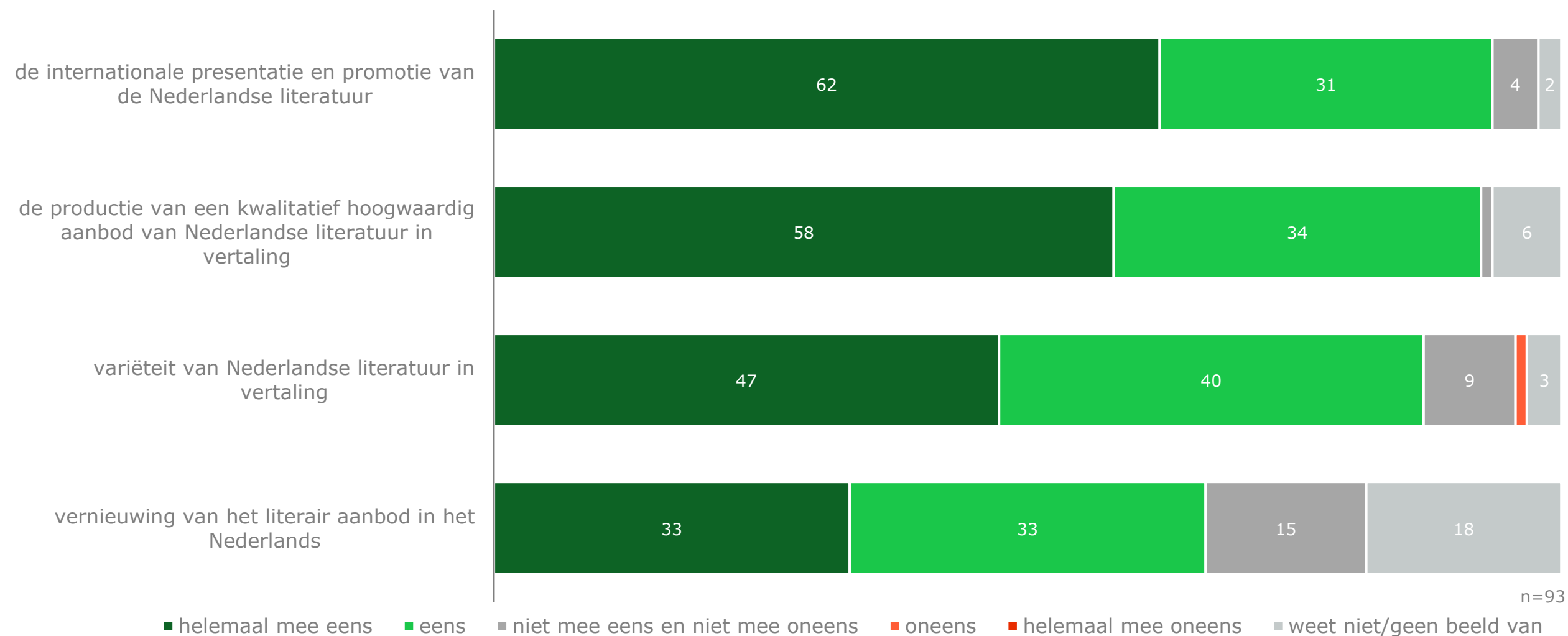
Vertalers zijn over het algemeen positiever dan schrijvers en organisaties. Zij zien vaker dat het fonds een bijdrage levert of ontwikkelingen stimuleert.

*Stellingen zijn alleen uitgevraagd aan binnenlandse aanvragers.

Bijdrage Letterenfonds volgens buitenlandse aanvragers

Het fonds zou meer kunnen bijdragen aan innovatie in Nederlandse literatuur.

Stellingen voor buitenlandse aanvragers*:
Het Nederlands Letterenfonds stimuleert of draagt bij aan... (in %)

Toelichting grafiek

Het Letterenfonds draagt volgens een ruime meerderheid van de buitenlandse aanvragers bij aan de internationale presentatie en promotie van Nederlandse literatuur. Daar waar dit voor binnenlandse aanvragers niet zo sterk zichtbaar is (zie vorige pagina), zien buitenlandse aanvragers deze bijdrage dus wel degelijk.

Ook vinden de meeste buitenlandse aanvragers dat het Letterenfonds een bijdrage levert aan een kwalitatief hoogwaardig en gevarieerd literair aanbod van Nederlandse literatuur in vertaling.

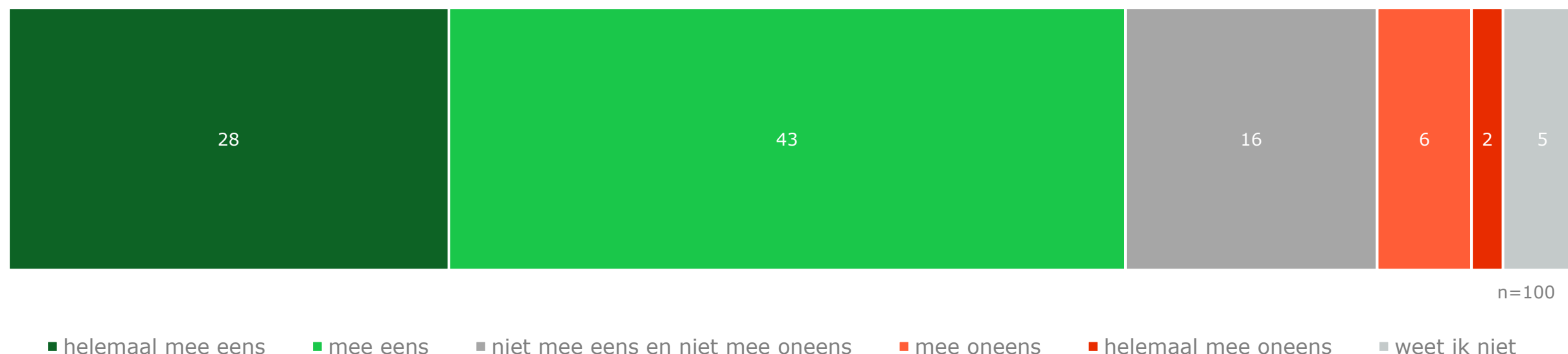
De grootste uitdaging voor het fonds zit in het bijdragen aan vernieuwing van het literair aanbod in het Nederlands. Dit beeld is vergelijkbaar met binnenlandse aanvragers (zie vorige pagina).

*Stellingen zijn alleen uitgevraagd aan buitenlandse aanvragers.

Invloed Letterenfonds op uitgeven Nederlandse titels

Meeste buitenlandse aanvragers zijn door het Letterenfonds beïnvloed om Nederlandse titels uit te geven.

Stelling voor buitenlandse aanvragers: De informatie of het advies van het Letterenfonds heeft mijn uitgeverij beïnvloed om Nederlandse titels te publiceren. (in %)

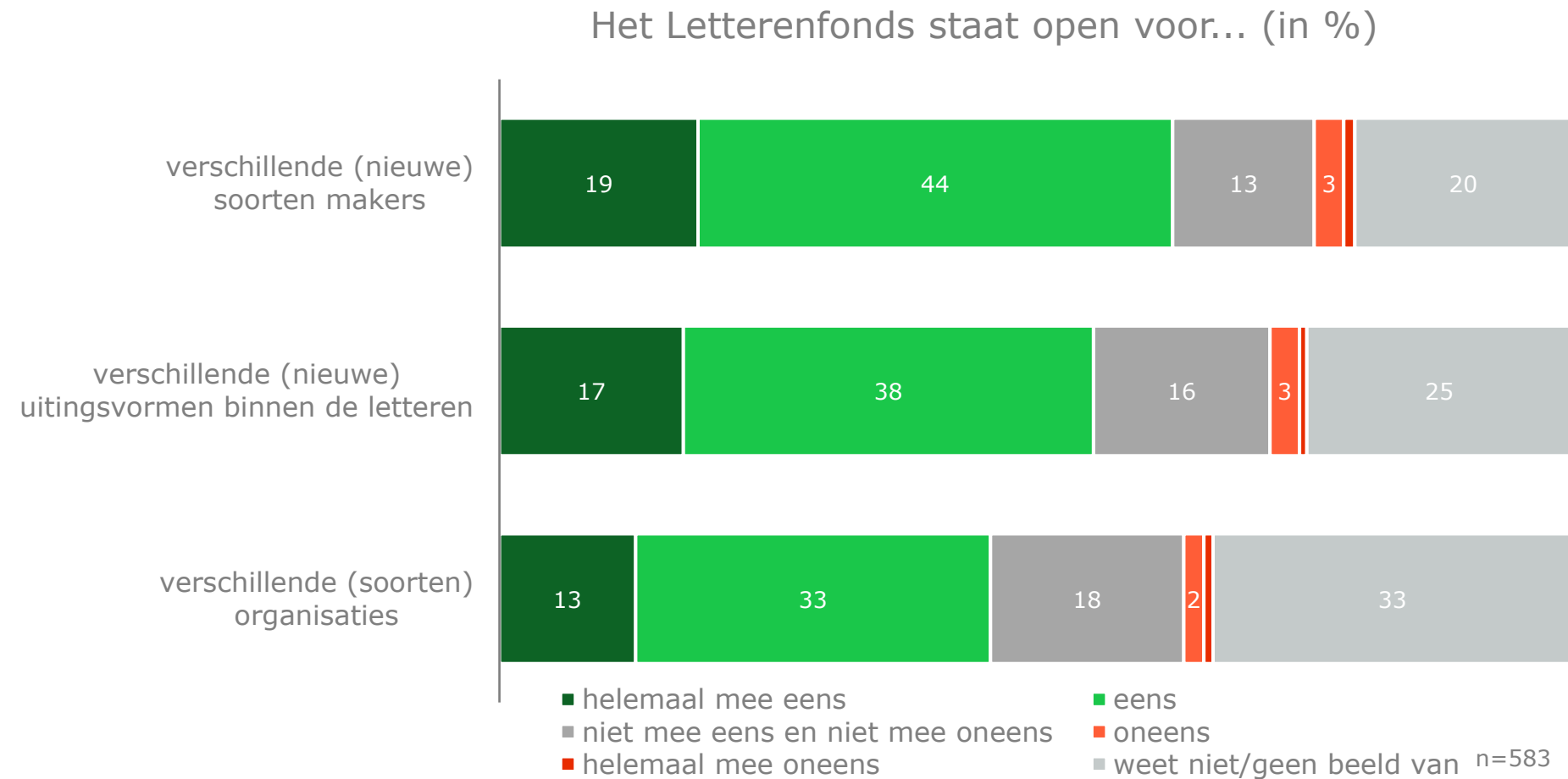
Toelichting grafiek

De meerderheid van de buitenlandse aanvragers geeft aan dat de informatie of het advies van het Letterenfonds hun uitgeverij heeft beïnvloed om Nederlandse titels te publiceren.

Op slechts een klein deel van de aanvragers heeft het fonds geen tot weinig invloed op het publiceren van Nederlandse titels.

Openheid van het fonds voor diversiteit binnen het literaire veld

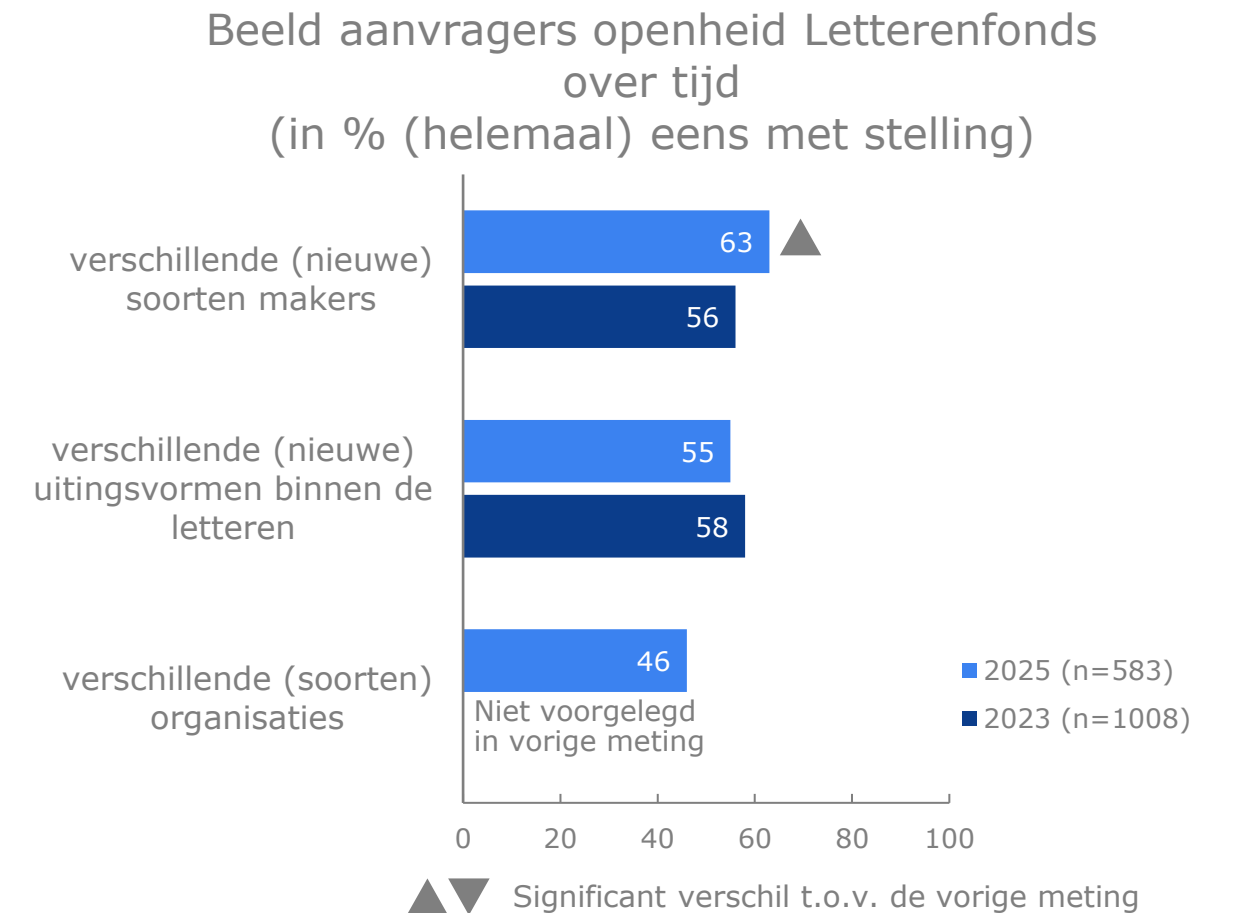
Een relatief grote groep makers weet niet of het Letterenfonds open staat voor diversiteit.

Toelichting grafiek

Het Letterenfonds staat voor een meerderheid van de aanvragers open voor verschillende (nieuwe) soorten makers en uitingsvormen binnen de letteren. Over in hoeverre het fonds open staat voor verschillende (soorten) organisaties bestaat meer twijfel onder de aanvragers. Daarnaast valt op dat een relatief grote groep aanvragers aangeeft geen goed beeld te hebben van de openheid van het fonds.

Organisaties zijn het vaker (helemaal) eens met de stelling dat het fonds open staat voor verschillende (soorten) organisaties dan schrijvers en vertalers (56% t.o.v. 43% en 40%).

Toelichting grafiek

Het beeld van de openheid van het Letterenfonds onder aanvragers is niet sterk veranderd ten opzichte van 2023. Er bestaat een lichte toename in het aandeel aanvragers dat vindt dat het fonds open staat voor verschillende (nieuwe) soorten makers. Verder vindt nog steeds ongeveer de helft van de aanvragers dat het fonds open staat voor verschillende (nieuwe) uitingsvormen.

3

Communicatie

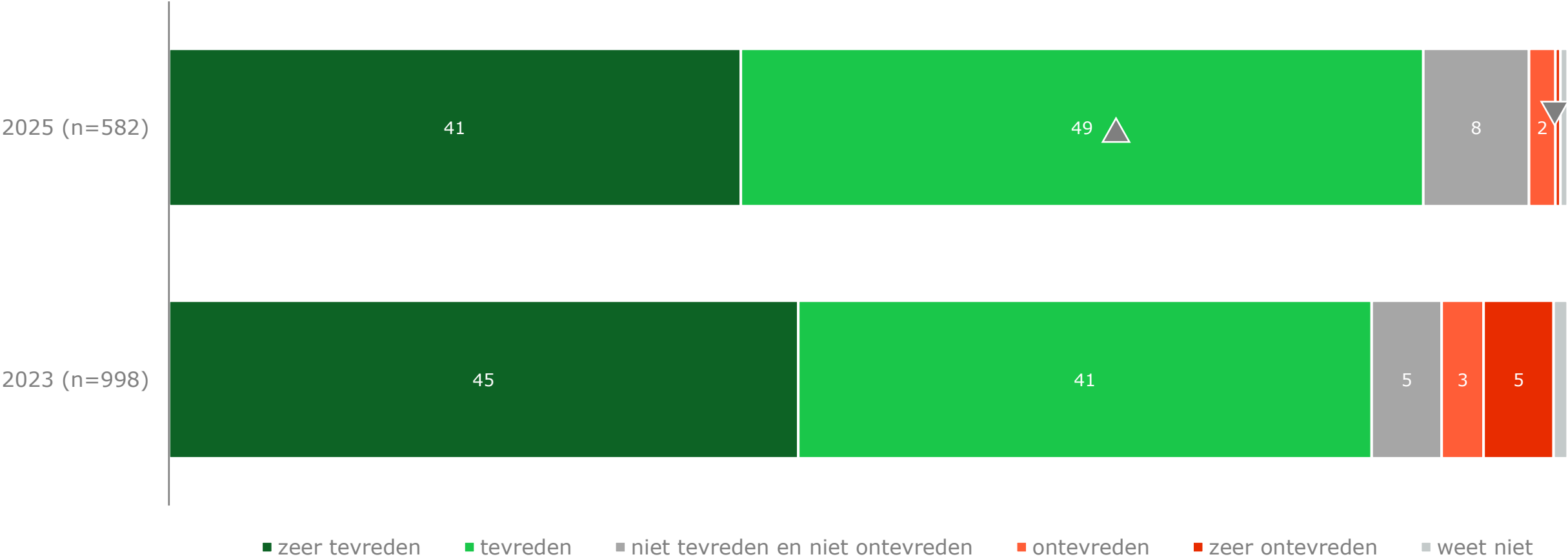
Hoe communiceren aanvragers met het Letterenfonds en hoe beoordelen ze het contact en de informatievoorziening vanuit het fonds?

Tevredenheid over de informatievoorziening in het algemeen

Ruime meerderheid aanvragers is tevreden over de informatievoorziening.

Hoe tevreden bent u in het algemeen over de informatievoorziening van het Letterenfonds?

Toelichting grafiek

De tevredenheid over de informatievoorziening van het Letterenfonds blijft in 2025 (zeer) hoog. Het overgrote deel van de aanvragers is positief, terwijl slechts een kleine groep neutraal of ontevreden is.

In vergelijking met 2023 is het aandeel tevreden aanvragers verder toegenomen, en het aandeel zeer ontevreden, maar ook het aandeel zeer tevreden, aanvragers afgenomen.

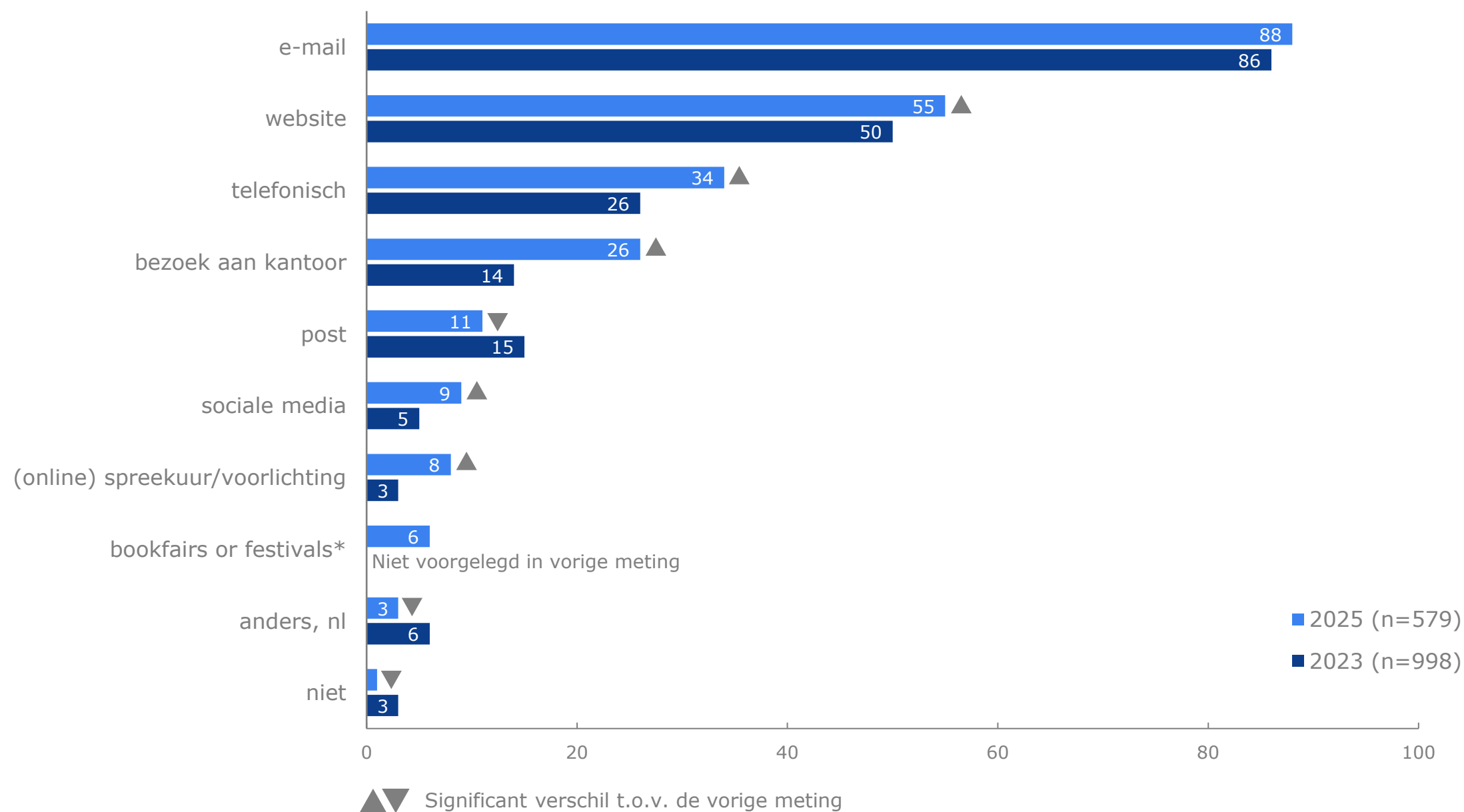
Buitenlandse aanvragers zijn vaker (zeer) tevreden over de informatievoorziening dan binnenlandse aanvragers (96% t.o.v. 89%). Daarnaast zijn vertalers vaker (zeer) tevreden over de informatievoorziening van het fonds dan schrijvers en organisaties (96% t.o.v. 86% en 87%).

▲▼ Significant verschil t.o.v. de vorige meting

Gebruik van communicatiemiddelen

Aanvragers hebben het vaakst contact via e-mail.

Heeft u in de afgelopen drie jaar contact gehad/gezocht met het Letterenfonds?
Zo ja, hoe? (in %)

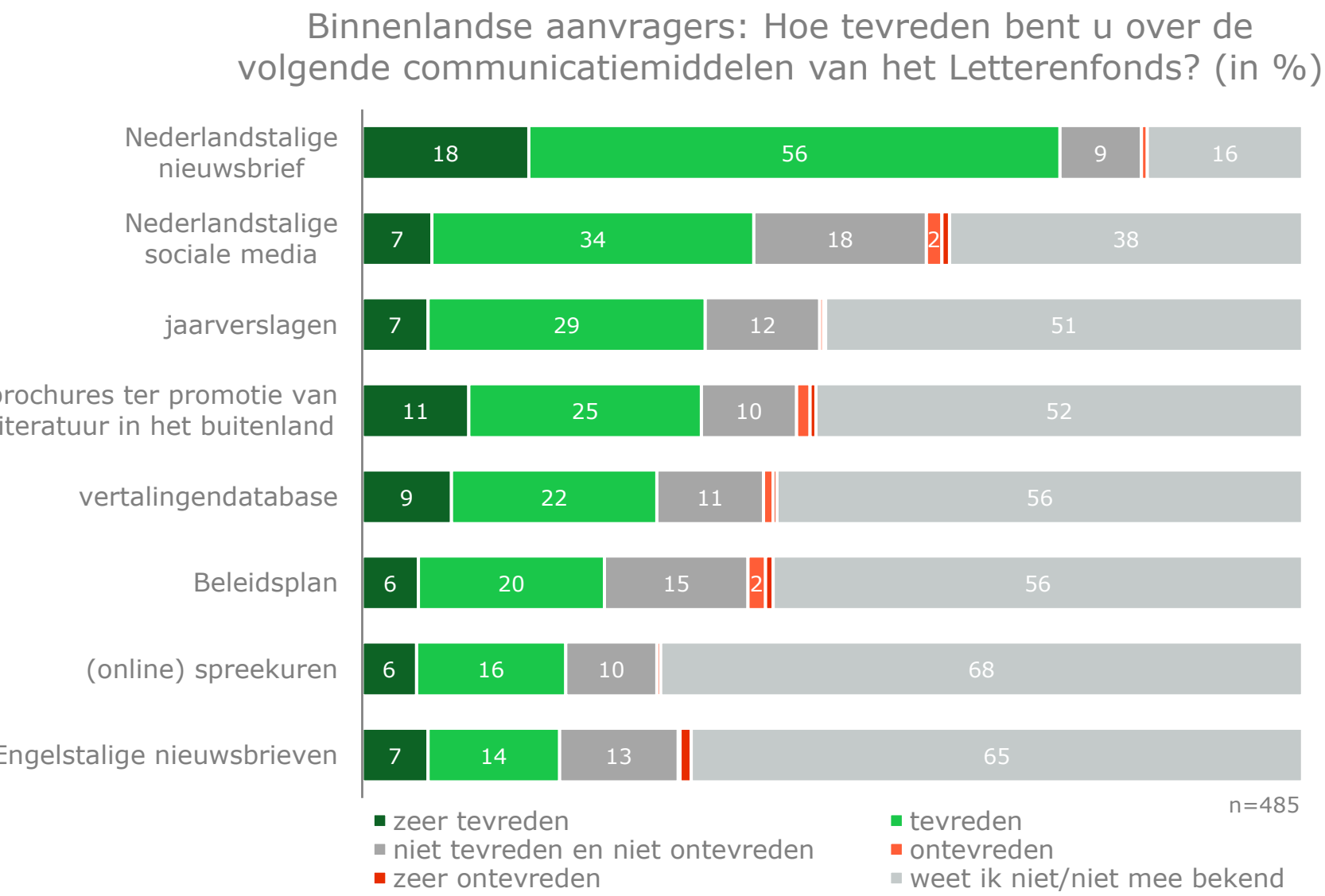
*Alleen uitgevraagd aan buitenlandse aanvragers.

Toelichting grafiek

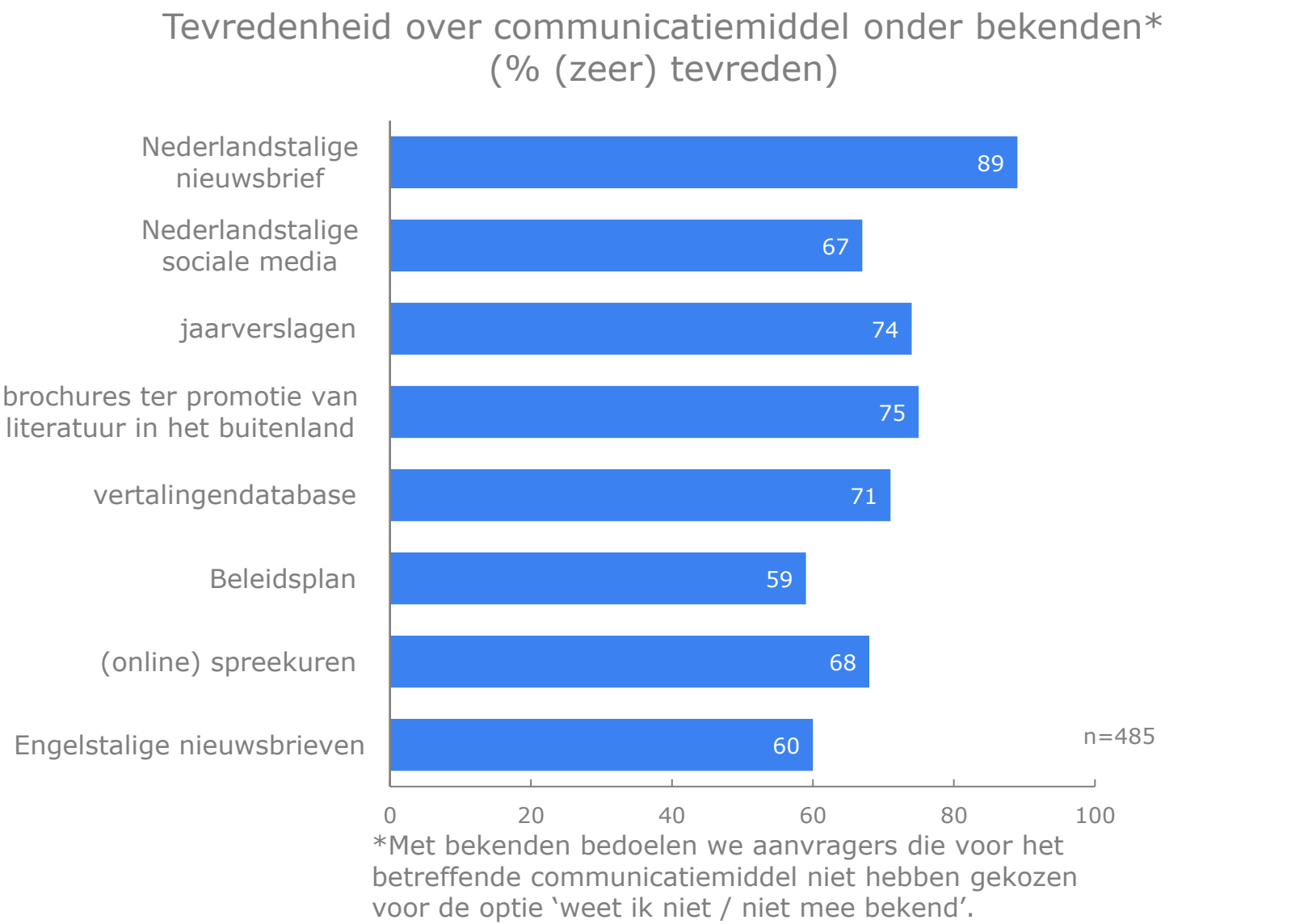
In 2025 gaat het contact met het Letterenfonds voor de meeste aanvragers via e-mail, net zoals in 2023. In 2025 hebben aanvragers vaker contact gezocht via de website dan in 2023. Daarnaast hebben meer aanvragers telefonisch contact gehad met het fonds, een bezoek gebracht aan kantoor, en gebruik gemaakt van de sociale media en/of (online) spreekuren of voorlichtingen. Minder aanvragers hebben contact door middel van post dan in 2023.

Tevredenheid communicatiemiddelen gericht op binnenland

Focuspunten zijn het Beleidsplan en de Engelstalige nieuwsbrieven.

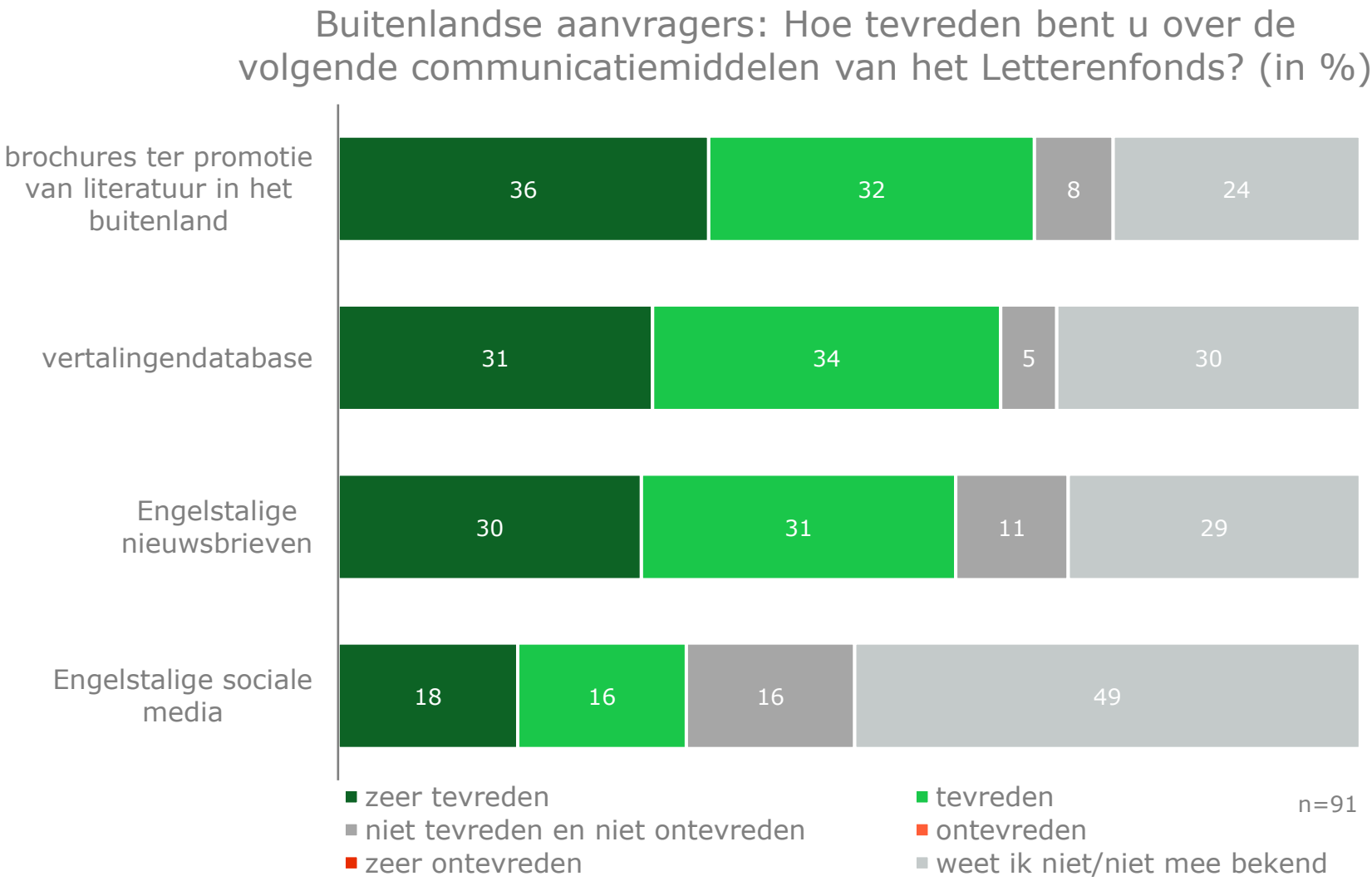
Toelichting grafiek
Binnenlandse aanvragers zijn met name tevreden over de Nederlandstalige nieuwsbrief. Voornamelijk vertalers zijn vaak (zeer) tevreden (84% t.o.v. 72% onder schrijvers en 63% onder organisaties).

Toelichting grafiek
Onder bekenden van ieder communicatiemiddel blijkt met name de tevredenheid hoog over de Nederlandstalige nieuwsbrief, brochures ter promotie van literatuur in het buitenland, de jaarverslagen en de vertalingendatabase. Het Beleidsplan en de Engelstalige nieuwsbrieven kunnen nog verbeterd worden om de tevredenheid onder aanvragers te verhogen.

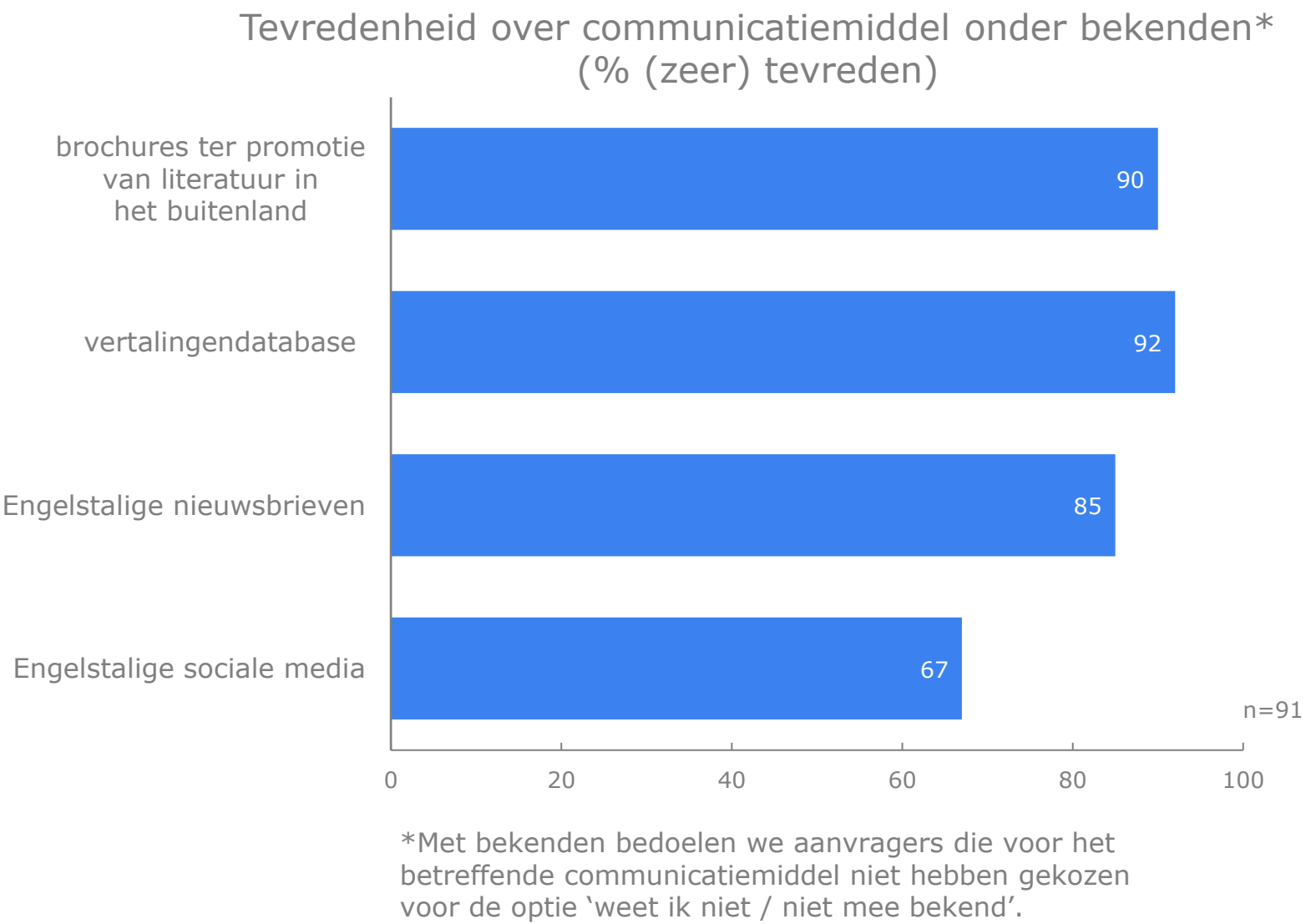
Tevredenheid communicatiemiddelen gericht op buitenland

Focuspunten zijn Engelstalige sociale media en de Engelstalige nieuwsbrieven.

Toelichting grafiek

Buitenlandse aanvragers zijn voornamelijk (zeer) tevreden over de brochures en de vertalingendatabase. De Engelstalige nieuwsbrieven en sociale media krijgen wisselende beoordelingen. Daarbij valt op dat relatief veel buitenlandse aanvragers deze communicatiemiddelen niet kennen of er geen ervaring mee hebben.

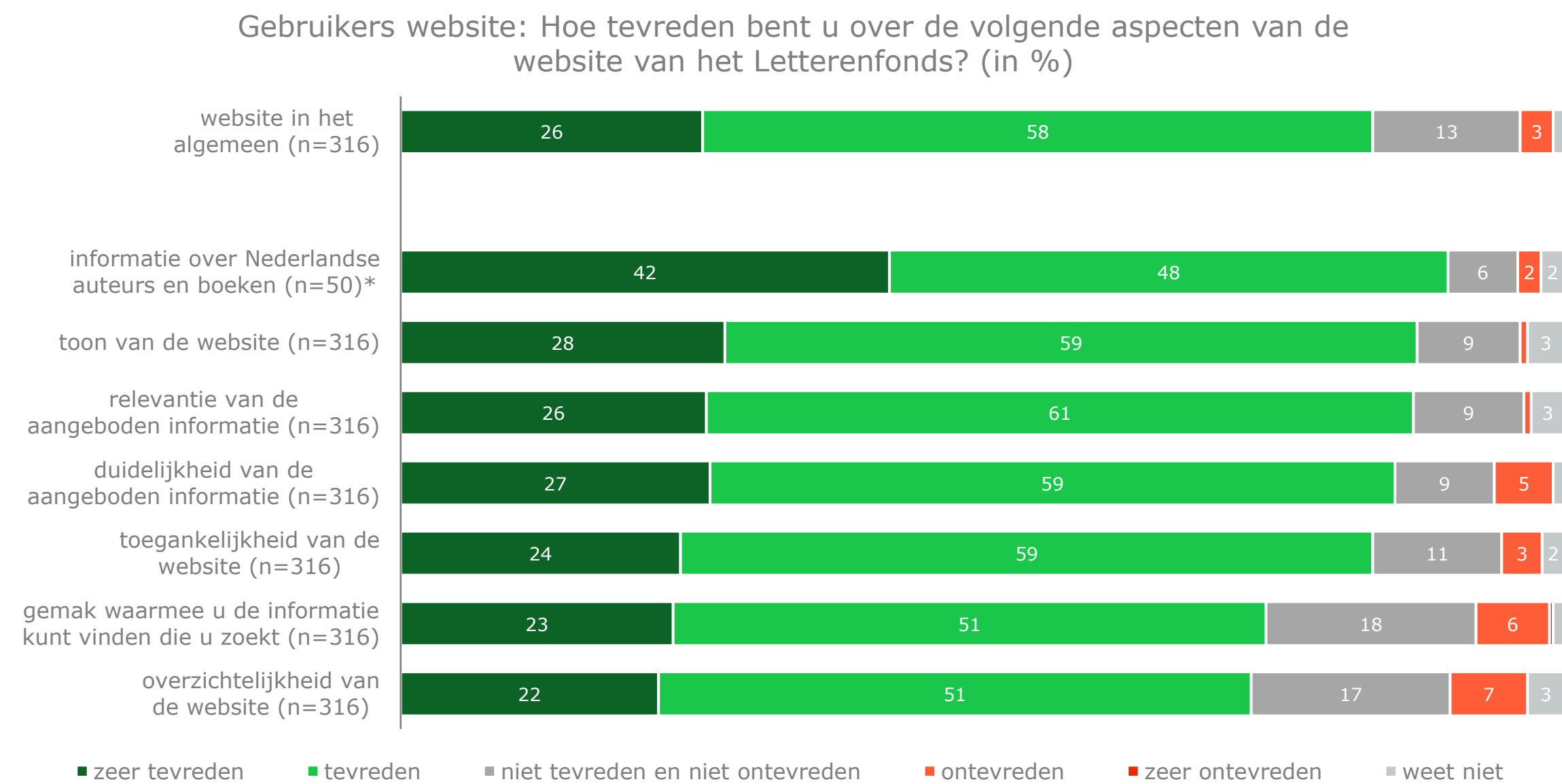

Toelichting grafiek

Onder bekenden van de verschillende communicatiemiddelen worden de brochures ter promotie van literatuur in het buitenland en de vertalingendatabase het meest positief beoordeeld. De Engelstalige nieuwsbrieven en Engelstalige sociale media blijven hierbij achter en bieden nog ruimte voor verbetering.

Tevredenheid over website Letterenfonds

Hoge mate van tevredenheid over de website onder aanvragers. Verbeterpunten zitten in gebruiksvriendelijkheid: toegankelijkheid, vindbaarheid en overzichtelijkheid.

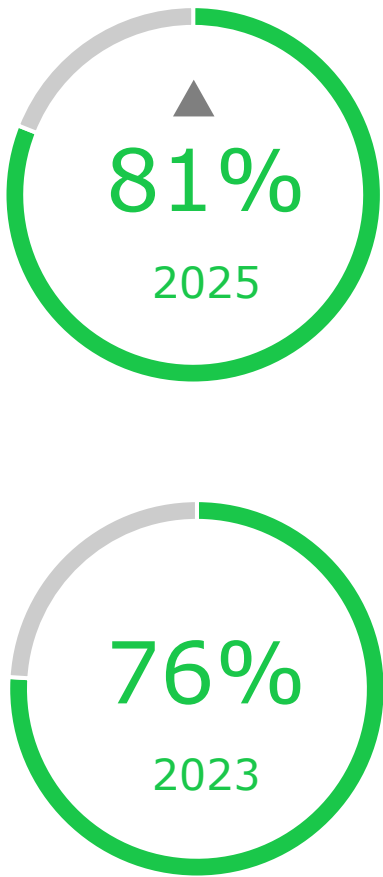

* Alleen uitgevraagd aan buitenlandse aanvragers.

Toelichting grafiek

De verbetering van de website ten opzichte van 2023 is zichtbaar in alle aspecten (van geboden informatie tot de overzichtelijkheid). Gebruikers zijn hierover vaker (zeer) tevreden. Het grootste verschil zit in tevredenheid over de overzichtelijkheid van de website (73% in 2025 t.o.v. 63% in 2023).

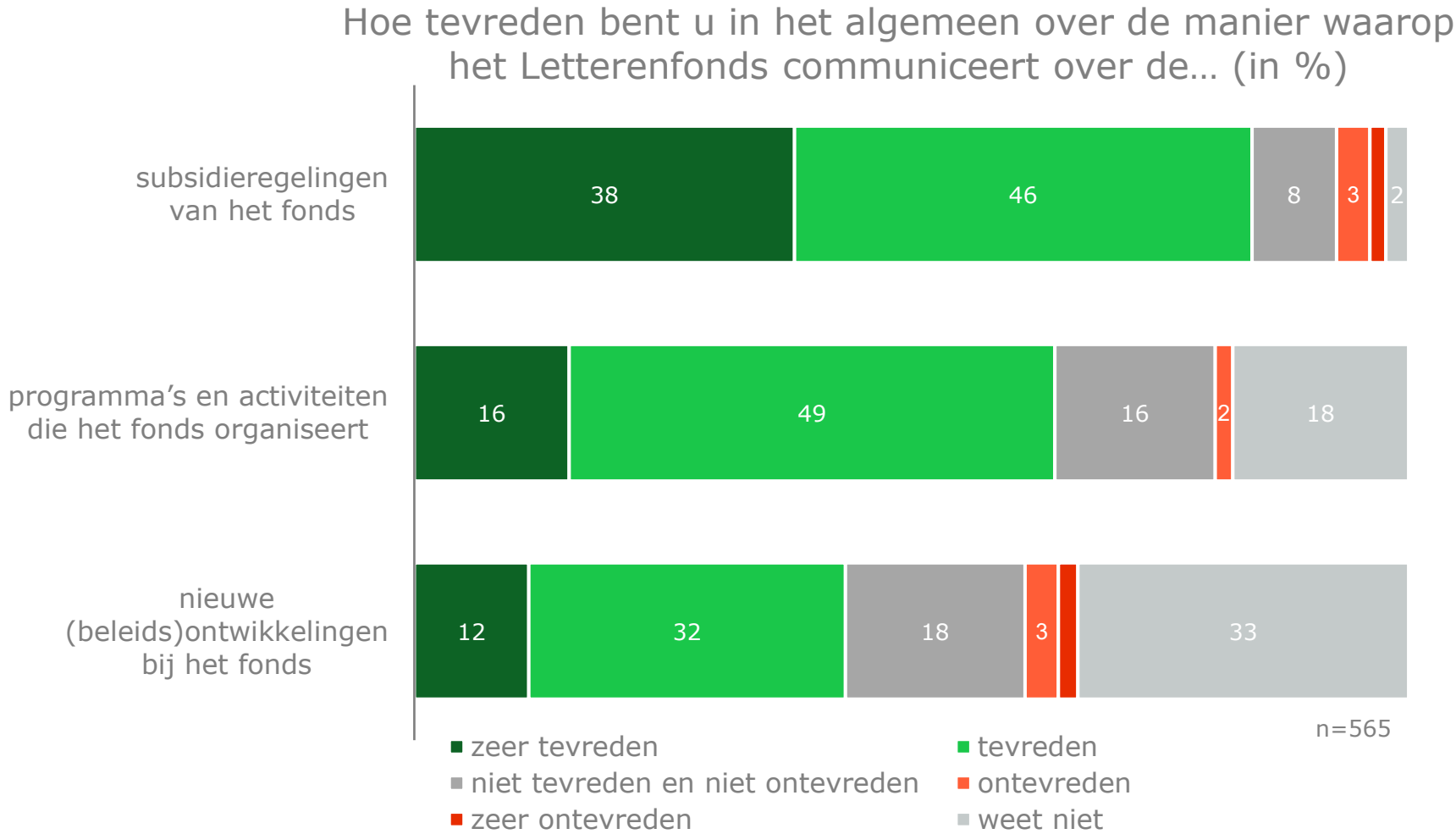
Ontwikkeling algemene tevredenheid website (in % (zeer) tevreden)

▲ ▼ Significant verschil t.o.v. de vorige meting

Tevredenheid over communicatie Letterenfonds

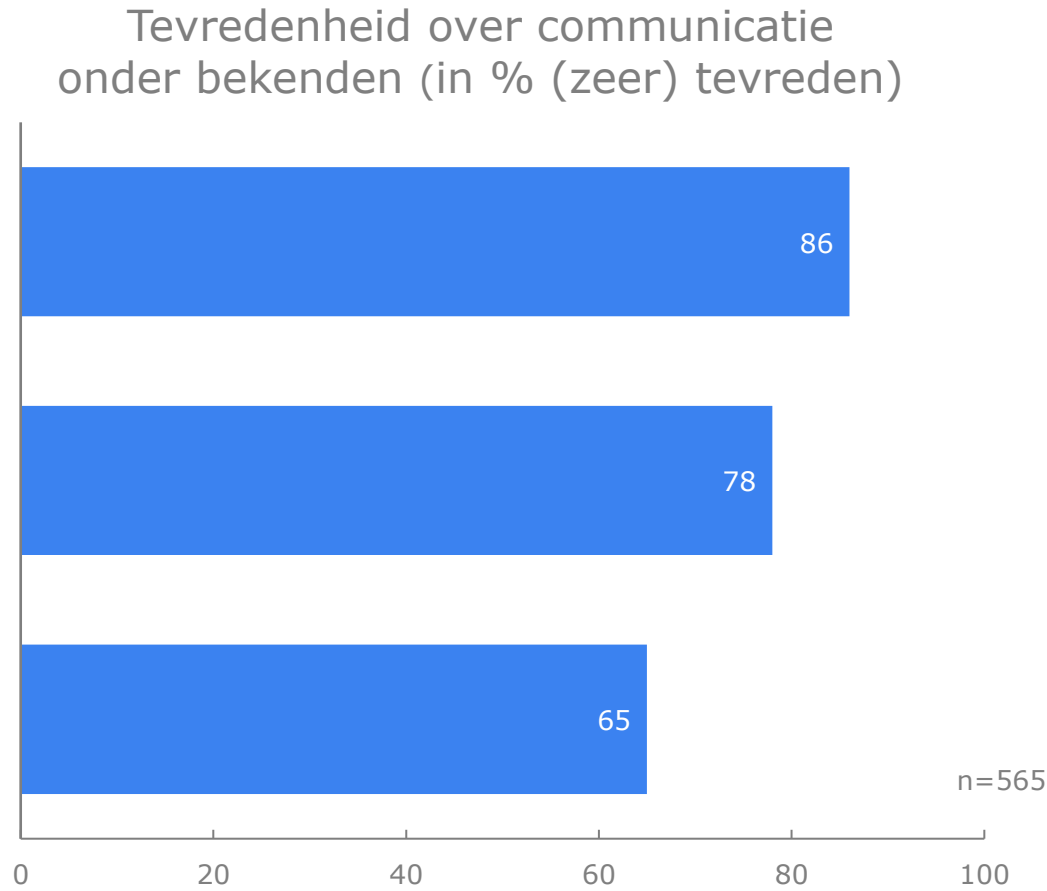
Hoge mate van tevredenheid over manier van communiceren over subsidieregelingen.
Manier van communiceren over (beleids)ontwikkelingen kan beter.

Toelichting grafiek

De meerderheid van de aanvragers is tevreden over de manier waarop het Letterenfonds communiceert over de subsidieregelingen en de programma's en activiteiten. Opvallend is dat een derde van de aanvragers geen beeld heeft van hoe het fonds communiceert over nieuwe (beleids)ontwikkelingen.

Buitenlandse aanvragers zijn over alle drie de bovengenoemde punten vaker zeer tevreden dan binnenlandse aanvragers. Ook zijn vertalers vaker (zeer) tevreden over zowel de subsidieregelingen als programma's en activiteiten dan schrijvers en organisaties.

*Met bekenden bedoelen we aanvragers die voor de betreffende communicatie niet hebben gekozen voor de optie 'weet niet'.

Toelichting grafiek

Onder bekenden per onderwerp is de ruime meerderheid tevreden over de communicatie omtrent subsidieregelingen en programma's en activiteiten. De tevredenheid over nieuwe (beleids)ontwikkelingen ligt iets lager, hoewel hierover nog steeds de meerderheid tevreden is.

4

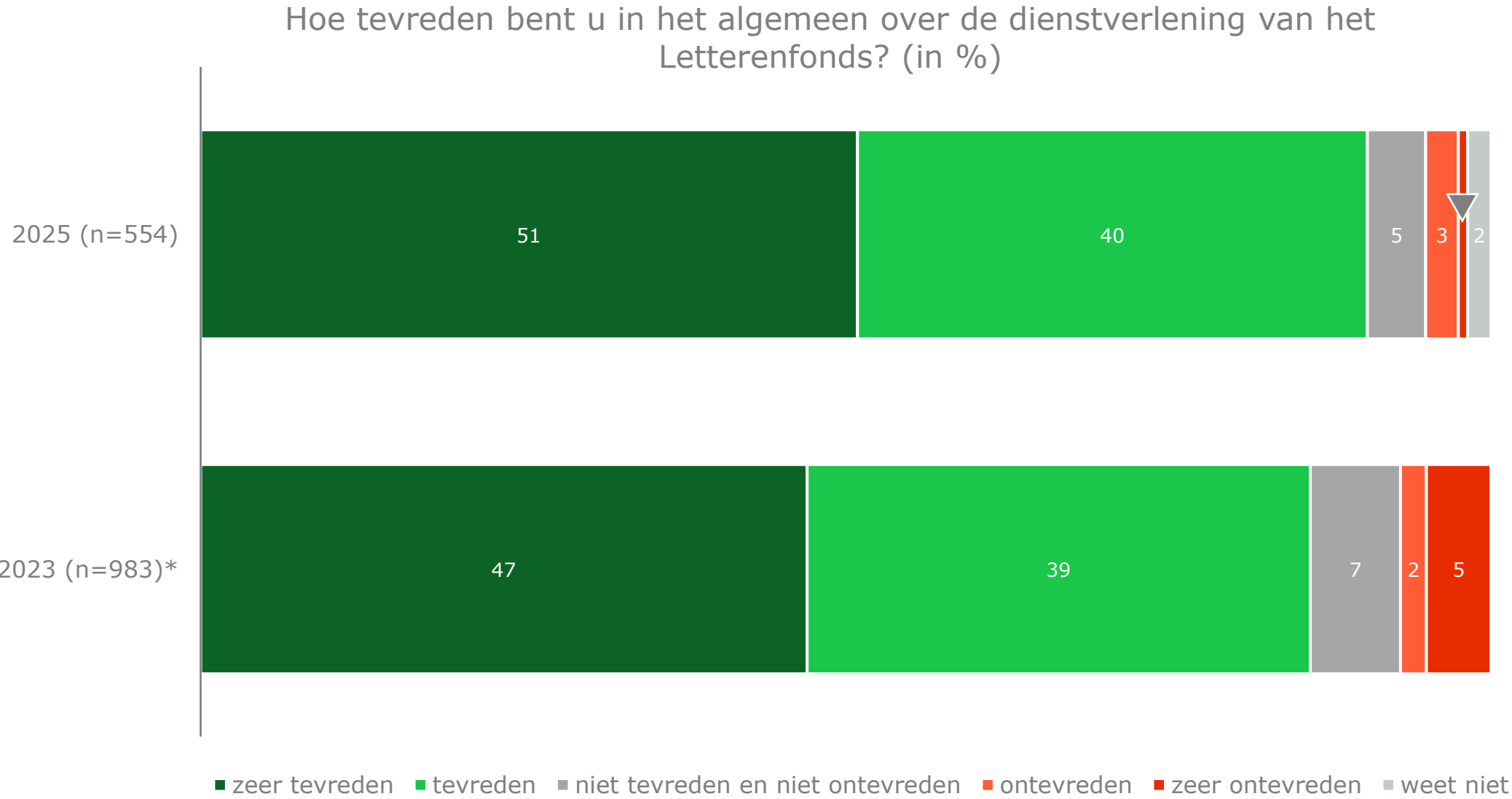
Dienstverlening

Hoe ervaren aanvragers de dienstverlening van het Letterenfonds?

Tevredenheid dienstverlening

Vrijwel alle aanvragers tevreden over de dienstverlening van het Letterenfonds.

Toelichting grafiek

De algemene tevredenheid over de dienstverlening blijft in 2025 hoog. Bijna alle aanvragers zijn (zeer) tevreden, vergelijkbaar met de vorige meting in 2023. In vergelijking met 2023 is een afname van zeer ontevreden aanvragers te zien.

Verder valt op dat buitenlandse aanvragers vaker zeer tevreden zijn dan binnenlandse aanvragers (68% t.o.v. 49%). Ook blijken vertalers vaker zeer tevreden over de dienstverlening dan schrijvers en organisaties (60% t.o.v. 45% onder schrijvers en 49% onder organisaties).

▲▼ Significant verschil t.o.v. de vorige meting

*De resultaten van 2023 en 2025 kunnen niet zuiver vergeleken worden. In 2023 hadden aanvragers namelijk niet de mogelijkheid om te kiezen voor 'weet niet'.

Toelichting tevredenheid dienstverlening

Aanvragers waarderen enerzijds de professionele medewerkers en efficiënte processen. Aan de andere kant zijn aanvragers ontevreden over gebrek aan transparantie en lange doorlooptijden.

Kunt u toelichten waarom u tevreden of ontevreden bent over de dienstverlening van het Letterenfonds?

Positieve reacties gaan over:

- **Professionaliteit en deskundigheid van medewerkers.** Aanvragers benoemen de professionaliteit en deskundigheid van de medewerkers. Zij ervaren duidelijke, vriendelijke en deskundige begeleiding tijdens het gehele proces, met heldere communicatie en een persoonlijke benadering.
- **Efficiëntie en duidelijkheid van processen.** Het aanvraagproces wordt omschreven als overzichtelijk, efficiënt en transparant. Aanvragers waarderen de duidelijke richtlijnen.

Negatieve reacties gaan over:

- **Onduidelijkheid in beoordeling en toekenning.** Beoordelingen worden onduidelijk gevonden, met onvoldoende uitleg over afwijzing of toekenning. Ook missen sommigen uitleg over waarop de hoogte van bedragen wordt gebaseerd.
- **Lange doorlooptijd.** Het duurt vaak lang voordat bekend wordt of een aanvraag gehonoreerd wordt of niet, wat door aanvragers als frustrerend wordt ervaren.

"Uitstekend georganiseerd, zeer professioneel en toch toegankelijk."

"Het aanvragen van beurzen gaat allemaal steeds eenvoudiger. Vroeger kostte het me uren om een aanvraag te doen, maar dankzij het nieuwe formulier wordt het steeds makkelijker."

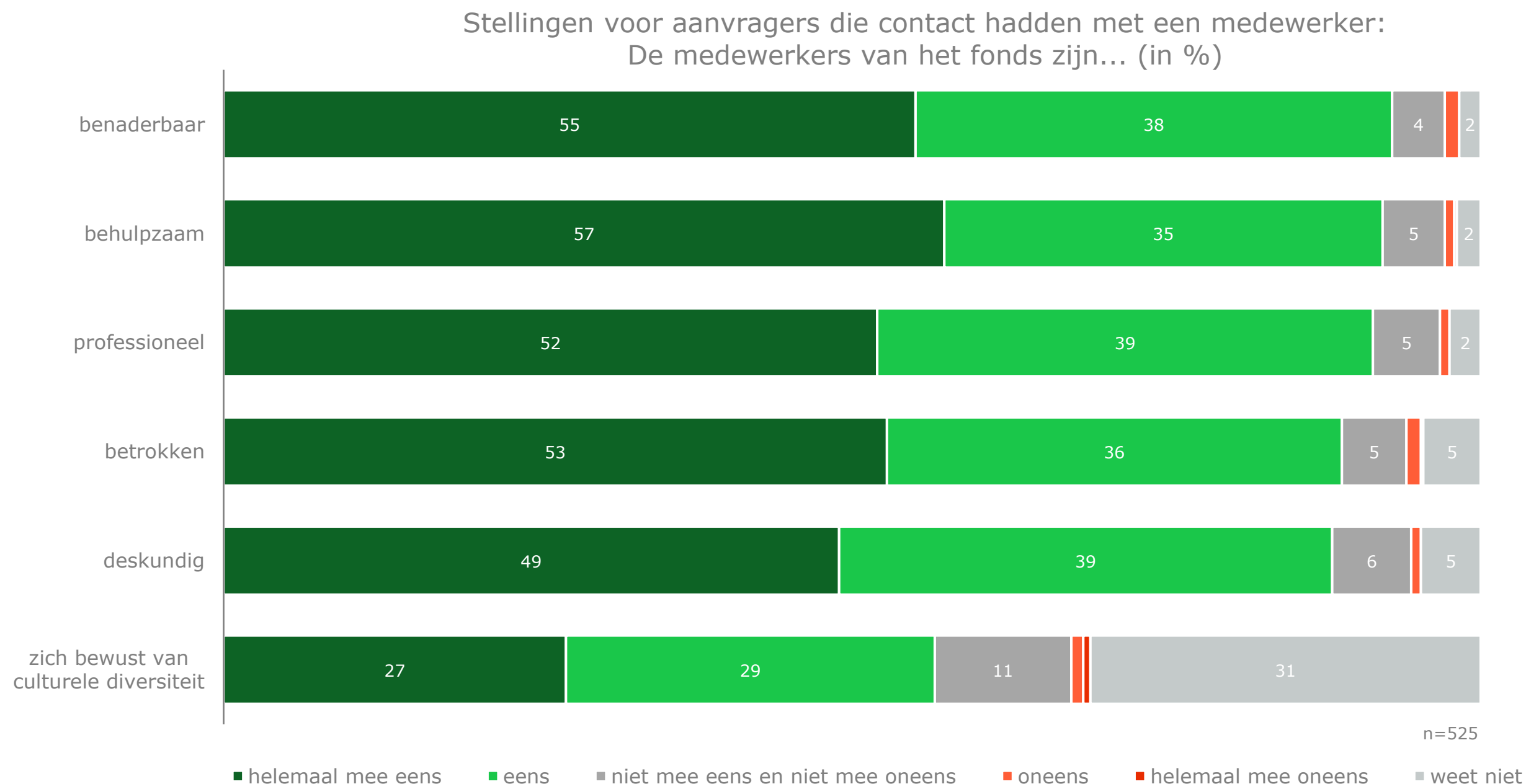
"Deskundige medewerkers, hulpvaardig, weldenkend, meedenkend. Altijd erg tevreden geweest, al 25 jaar!"

"De basis waarop wordt toegekend of afgewezen is me niet duidelijk."

"De uitslag van de subsidieaanvraag laat veel te lang op zich wachten, vaak langer dan 4 maanden terwijl de uitslag intern al bekend is."

Waardering medewerkers van het Letterenfonds

Bijna alle aanvragers vinden de medewerkers benaderbaar, behulpzaam en professioneel. Een derde weet niet of medewerkers zich bewust zijn van culturele diversiteit.

Toelichting grafiek

Aanvragers spreken hun waardering uit over de medewerkers van het Letterenfonds. Bijna alle aanvragers zijn (zeer) tevreden over het werk en de hulp van de medewerkers. Zij vinden hen benaderbaar, behulpzaam en professioneel. Medewerkers worden door de meeste aanvragers ook omschreven als betrokken en deskundig.

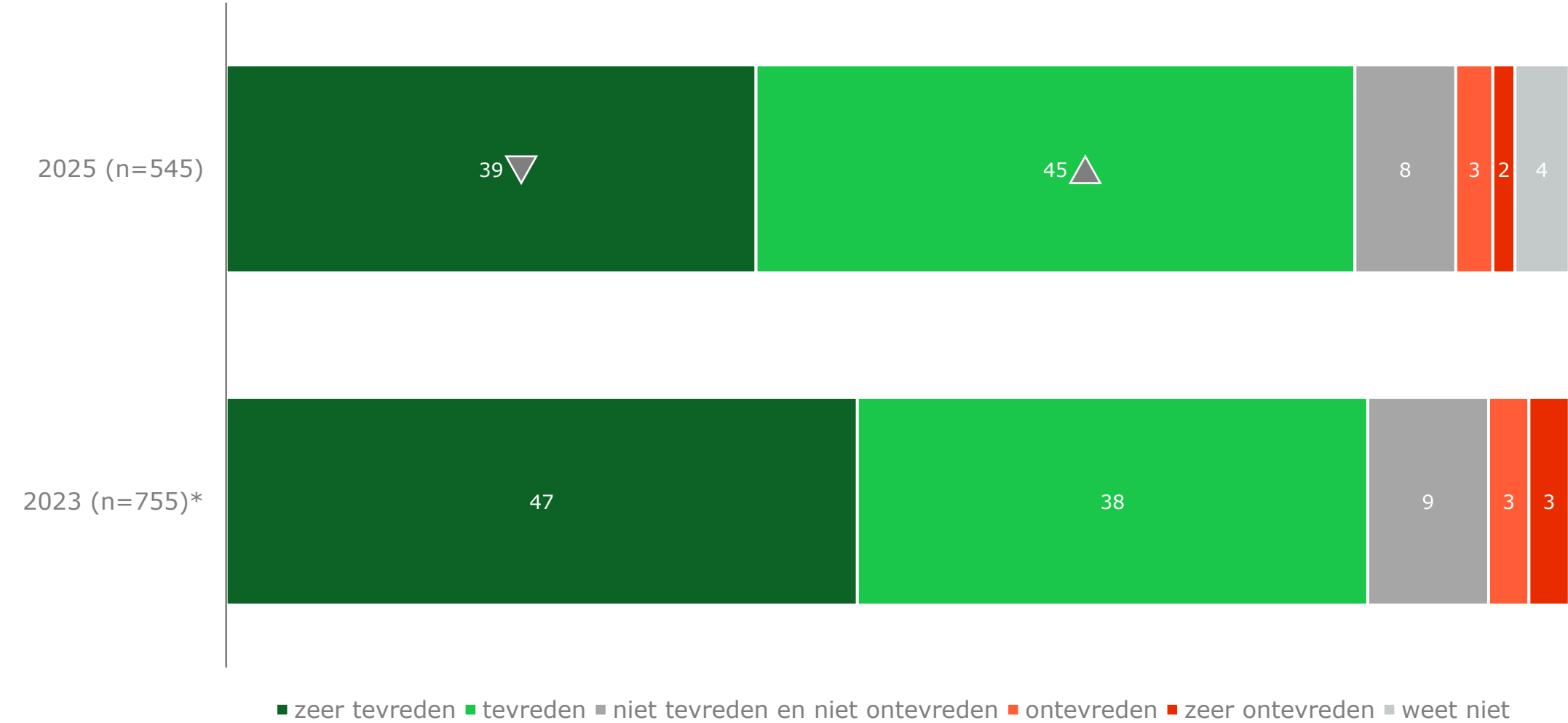
Een derde van de aanvragers heeft geen beeld van in hoeverre medewerkers zich bewust zijn van culturele diversiteit. Volgens buitenlandse aanvragers zijn medewerkers zich vaker wel bewust hiervan dan volgens binnenlandse aanvragers (74% t.o.v. 54% (helemaal) eens met de stelling).

Bovendien zijn vertalers vaker (zeer) tevreden over de medewerkers in het algemeen dan schrijvers.

Tevredenheid subsidieregelingen

Grote meerderheid aanvragers tevreden over subsidieregelingen, slechts een kleine minderheid is ontevreden.

Hoe tevreden bent u over de subsidieregelingen van het Letterenfonds in het algemeen? (in %)

Toelichting grafiek

De tevredenheid over de subsidieregelingen van het Letterenfonds blijft in 2025 onveranderd hoog ten opzichte van 2023. Hoewel de groep zeer tevreden aanvragers is afgenomen, is de groep tevreden aanvragers toegenomen ten opzichte van de vorige meting.

Opvallend is dat vertalers vaker (zeer) tevreden zijn over de subsidieregelingen dan zowel schrijvers als organisaties (90% t.o.v. 81% en 82%).

▲▼ Significant verschil t.o.v. de vorige meting

*De resultaten van 2023 en 2025 kunnen niet zuiver vergeleken worden. In 2023 hadden aanvragers namelijk niet de mogelijkheid om te kiezen voor 'weet niet'.

Toelichting tevredenheid subsidieregelingen

Het fonds biedt toegankelijke regelingen met grote impact, maar er bestaan ook spanningen rond bureaucratie en beoordelingen.

Kunt u toelichten waarom u tevreden of ontevreden bent over de subsidieregelingen van het Letterenfonds?

Positieve reacties gaan over:

- **Bijdrage regelingen aan kwalitatief en rijk literair veld.** Door schrijvers, vertalers en uitgevers financiële steun te bieden dragen subsidieregelingen bij aan de kwaliteit en diversiteit van Nederlandse literatuur.
- **Breed en toegankelijk aanbod regelingen.** Het Letterenfonds biedt een breed en toegankelijk aanbod van subsidieregelingen voor diverse literaire makers en projecten.

Negatieve reacties gaan over:

- **Bureaucratie en administratieve last.** De aanvraagprocedures worden als te bureaucratisch en tijdrovend ervaren, met veel administratieve lasten die het creatieve proces vertragen.
- **Onvoldoende transparantie in besluit en beoordelingen.** Er is kritiek op het gebrek aan transparantie in het beoordelingsproces, waarbij de toekenningen vaak als willekeurig en zonder duidelijke uitleg worden ervaren.

"De subsidiemogelijkheden zijn divers en bevorderen de kwaliteit van de literatuur."

"Het systeem komt erg professioneel en overzichtelijk op mij over. Ik snap waarvoor ik bij het Letterenfonds terecht kan."

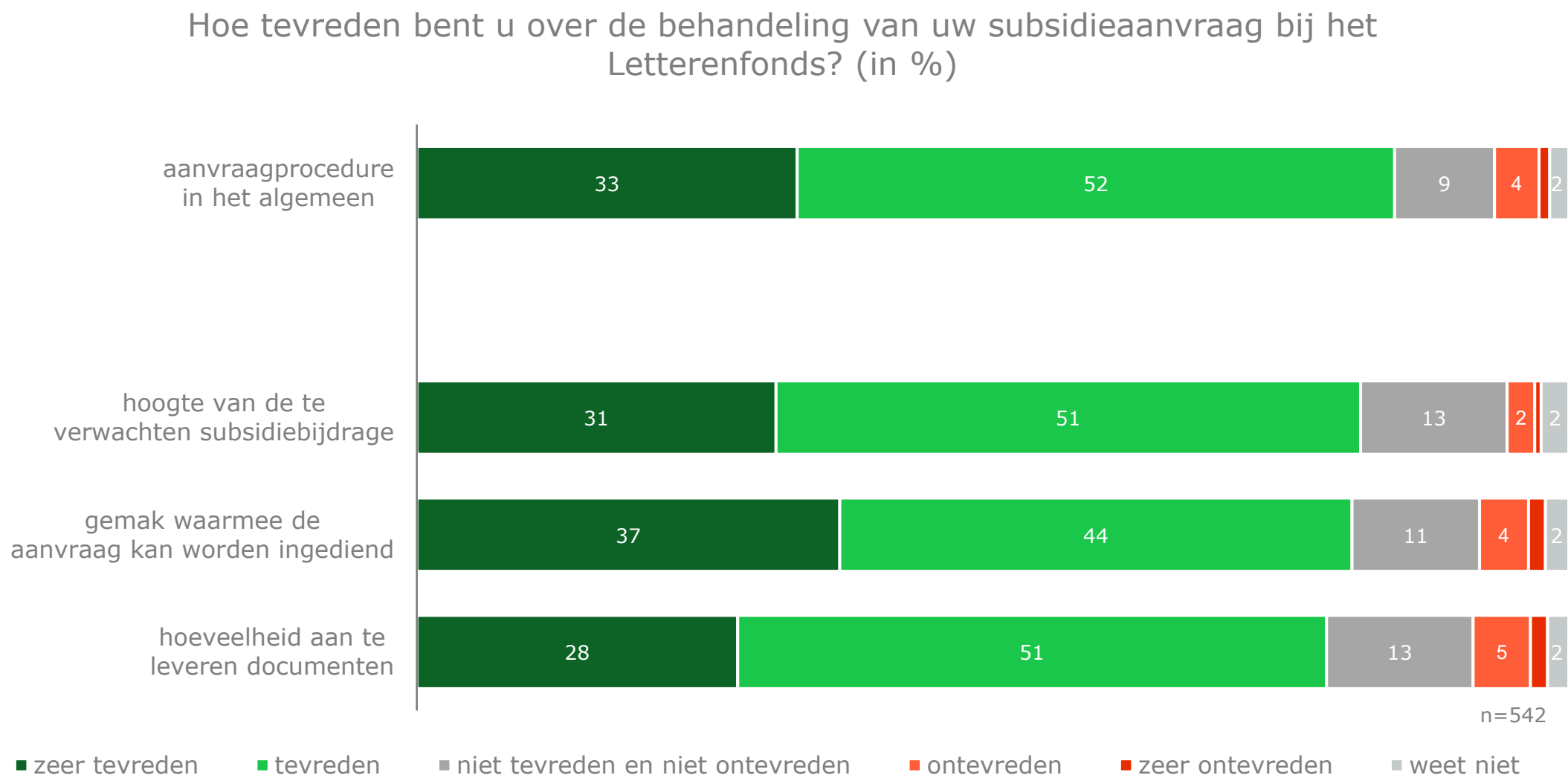
"Ik heb werkelijk nog nooit te klagen gehad, en kijk ik naar collega's in het buitenland, dan is het duidelijk dat we heel blij mogen zijn met het fonds."

"Bij de toekenning van subsidies voor vertalingen is soms sprake van aantoonbare willekeur; persoonlijke voor- of afkeuren van de beoordelaars."

"Te bureaucratisch. Het kost weken om een voorstel te schrijven dat in het format past."

Tevredenheid behandeling subsidieaanvraag

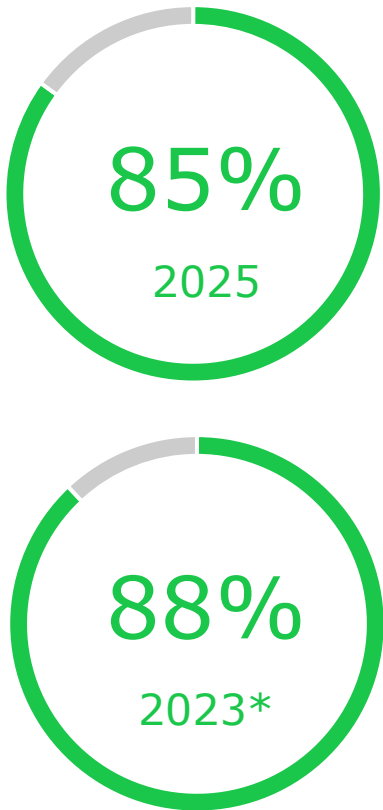
Meerderheid aanvragers is tevreden over de behandeling van hun subsidieaanvraag.

Toelichting grafiek

Een ruime meerderheid van de aanvragers is (zeer) tevreden over de aanvraagprocedure. Buitenlandse aanvragers zijn vaker (zeer) tevreden dan binnenlandse aanvragers over zowel de aanvraagprocedure in het algemeen (92% t.o.v. 84%) als het gemak van het indienen ervan (91% t.o.v. 79%) en de hoeveelheid aan te leveren documenten (91% t.o.v. 77%). Bovendien zijn vertalers vaker (zeer) tevreden over de hoogte van de bijdrage dan schrijvers en organisaties (92% t.o.v. 75% onder schrijvers en 80% onder organisaties).

Ontwikkeling algemene tevredenheid
behandeling subsidieaanvraag
(in % (zeer) tevreden)

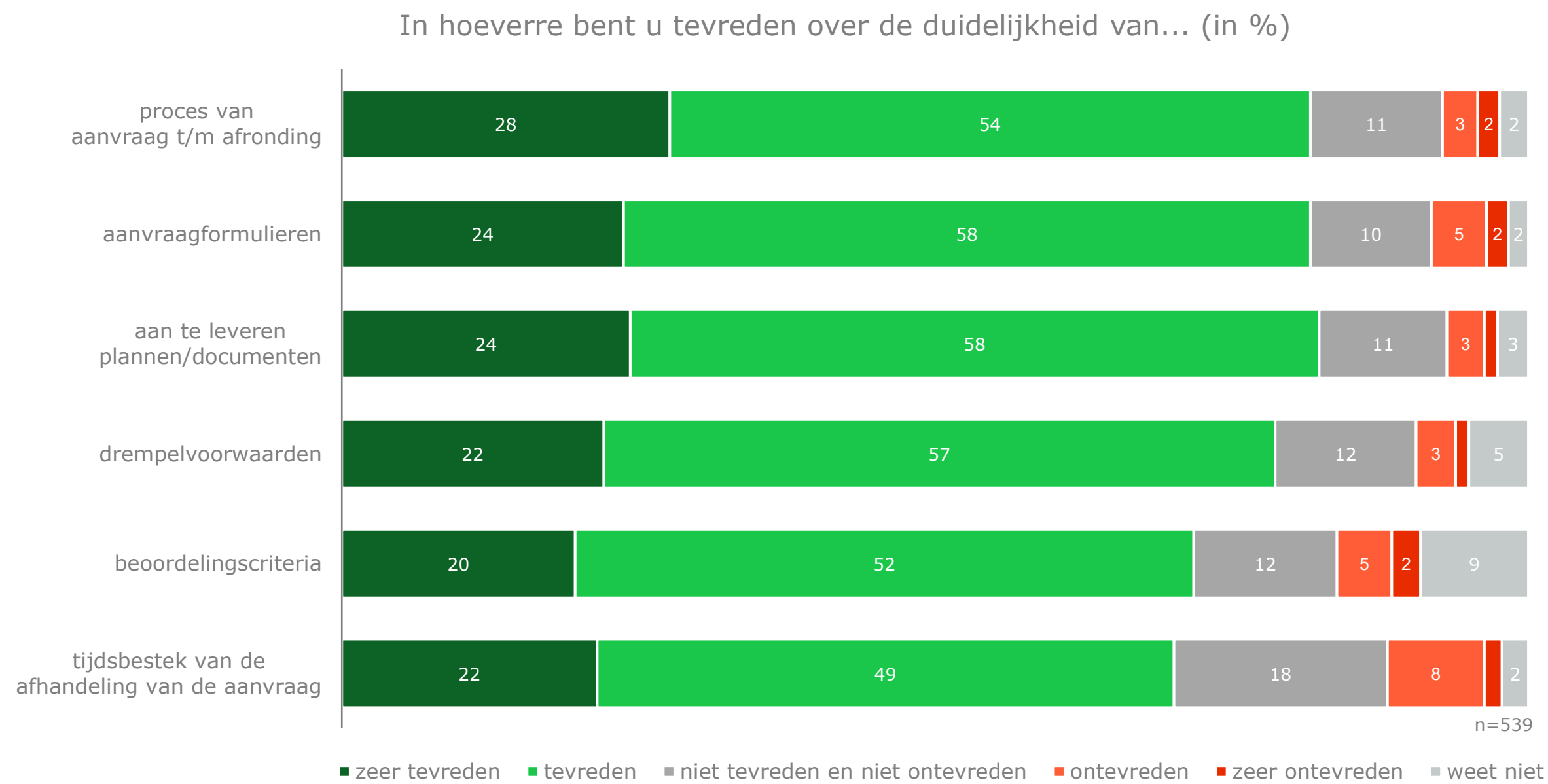

▲▼ Significant verschil t.o.v. de vorige meting

*De resultaten van 2023 en 2025 kunnen niet zuiver vergeleken worden. In 2023 hadden aanvragers namelijk niet de mogelijkheid om te kiezen voor 'weet niet'.

Tevredenheid duidelijkheid in subsidieaanvraag

Aanvragers waarderen het gehele proces. Een beperkte groep aanvragers ziet graag verbetering in doorlooptijd en beoordelingscriteria.

Toelichting grafiek

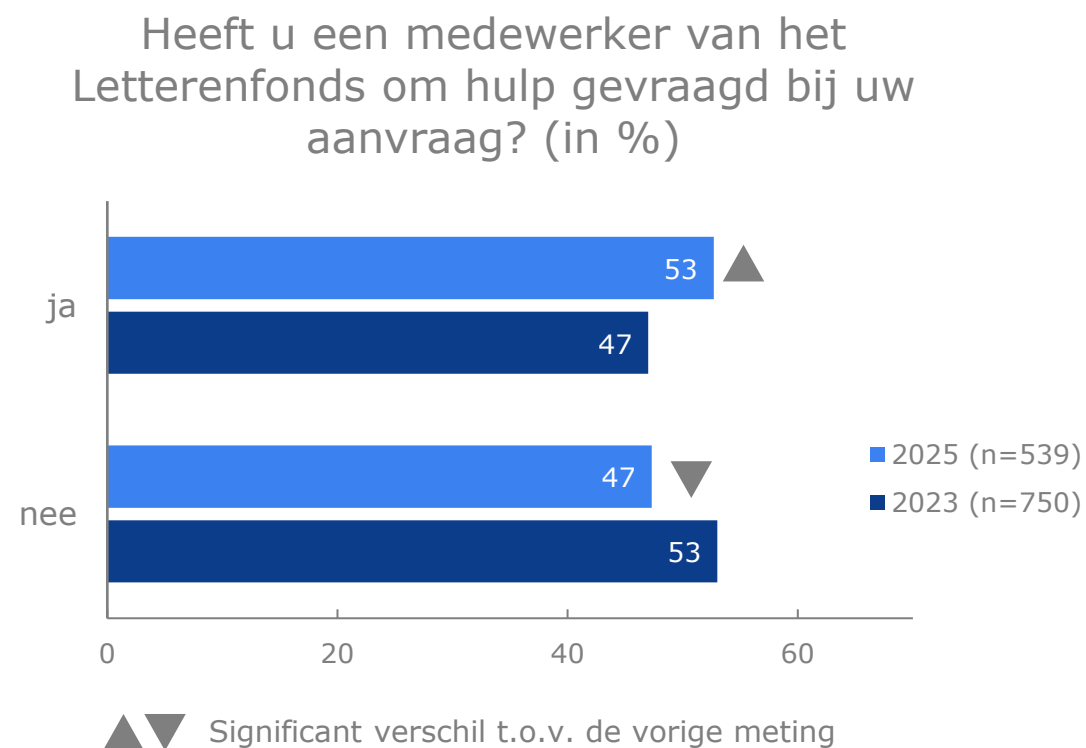
Een ruime meerderheid van de aanvragers is (zeer) tevreden over het gehele proces van de subsidieaanvraag. Slechts een kleine groep ziet graag verbeteringen in het proces wat betreft de duidelijkheid van het tijdsbestek van de afhandeling van de aanvraag en de beoordelingscriteria.

Buitenlandse aanvragers zijn vaker (zeer) tevreden over het gehele proces van de subsidieaanvraag en alle onderdelen in dit proces.

Bovendien zijn organisaties vaker (zeer) tevreden over de drempelvoorwaarden dan schrijvers (84% t.o.v. 75%). Ook delen organisaties vaker een (zeer) hoge tevredenheid over de beoordelingscriteria dan schrijvers (78% t.o.v. 66%).

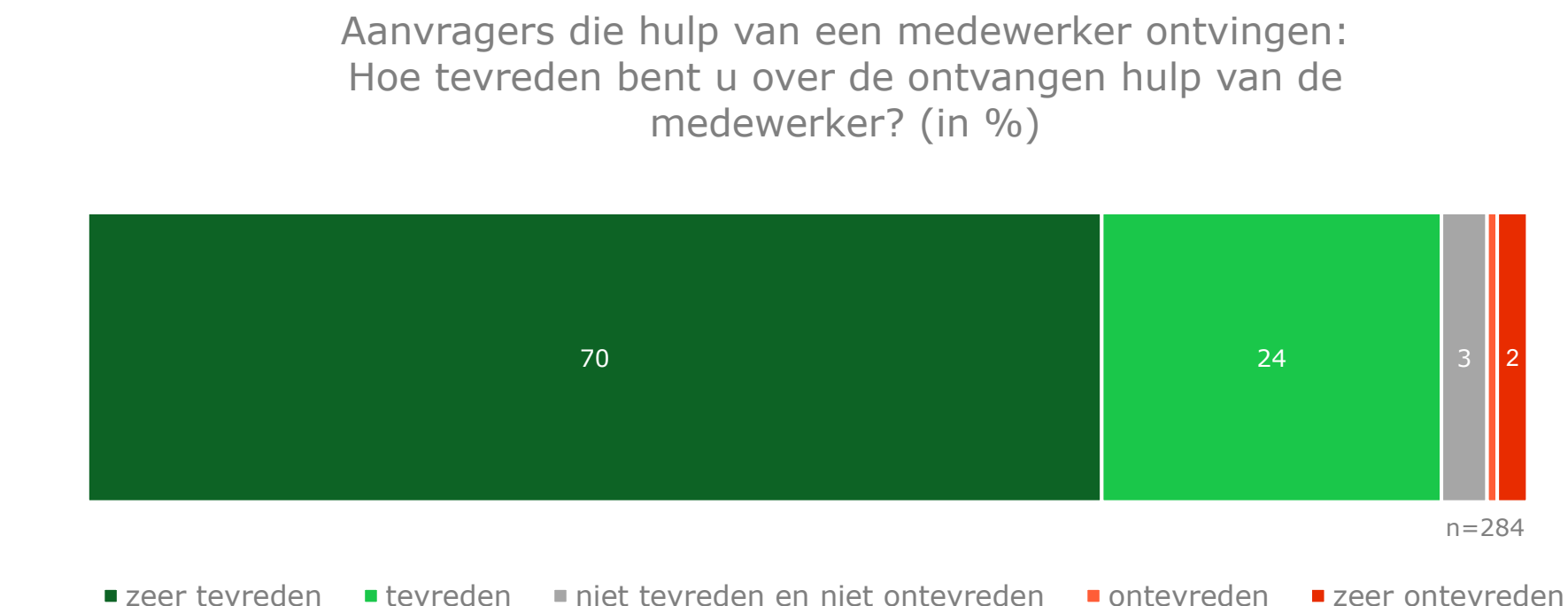
Waardering hulp van medewerkers bij aanvraag

De helft van de aanvragers vroeg hulp aan een medewerker tijdens de aanvraag, en de ruime meerderheid is tevreden over de hulp.

Toelichting grafiek

In 2025 hebben aanvragers vaker hulp gevraagd aan een medewerker dan in 2023.

Toelichting grafiek

De ruime meerderheid van de aanvragers die hulp van een medewerker van het fonds ontving is (zeer) tevreden over de geboden hulp.

Binnen deze groep zijn vertalers vaker (zeer) tevreden dan schrijvers (98% t.o.v. 90%).

Ervaren verhouding moeite ten opzichte van toegekende bedrag

De tijdsinspanning van aanvraag en verantwoording worden als passend ervaren, de verantwoording kost wel vaak enige moeite.

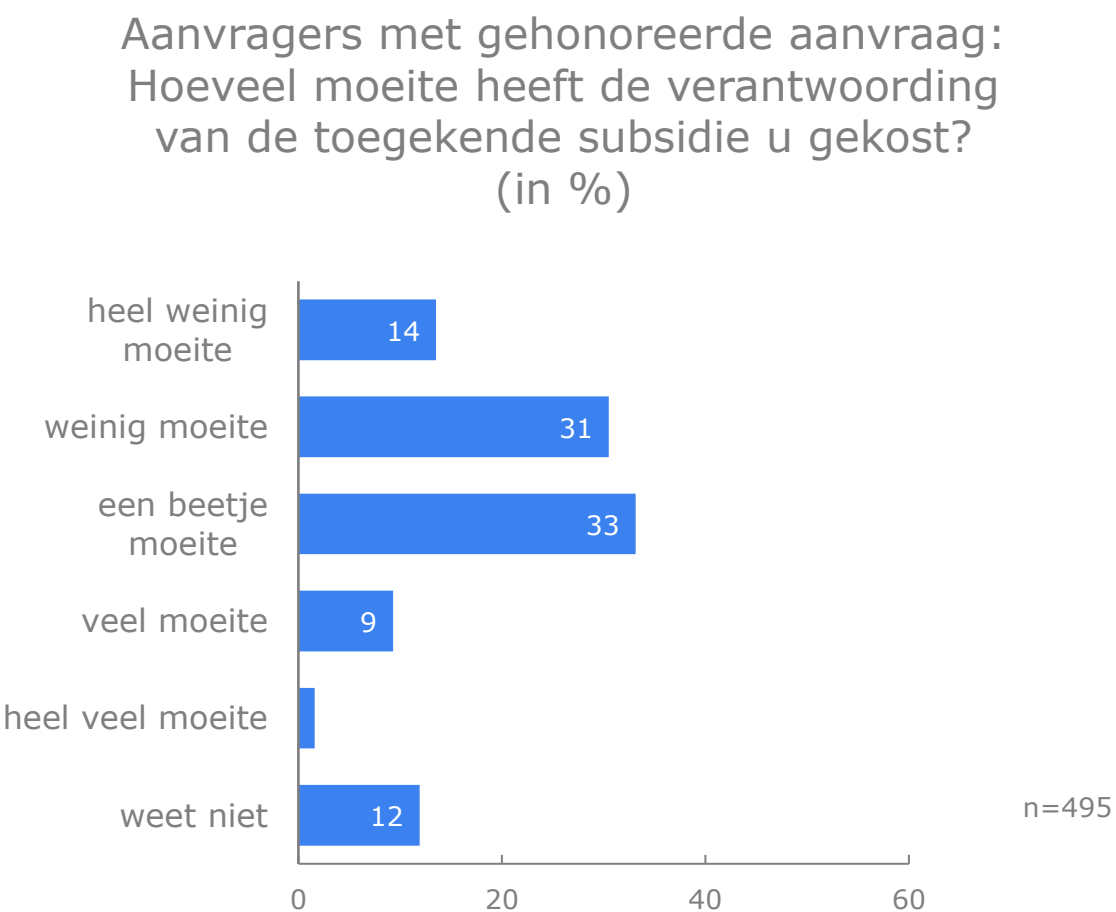

*Alleen uitgevraagd aan binnenlandse aanvragers.

Toelichting grafiek

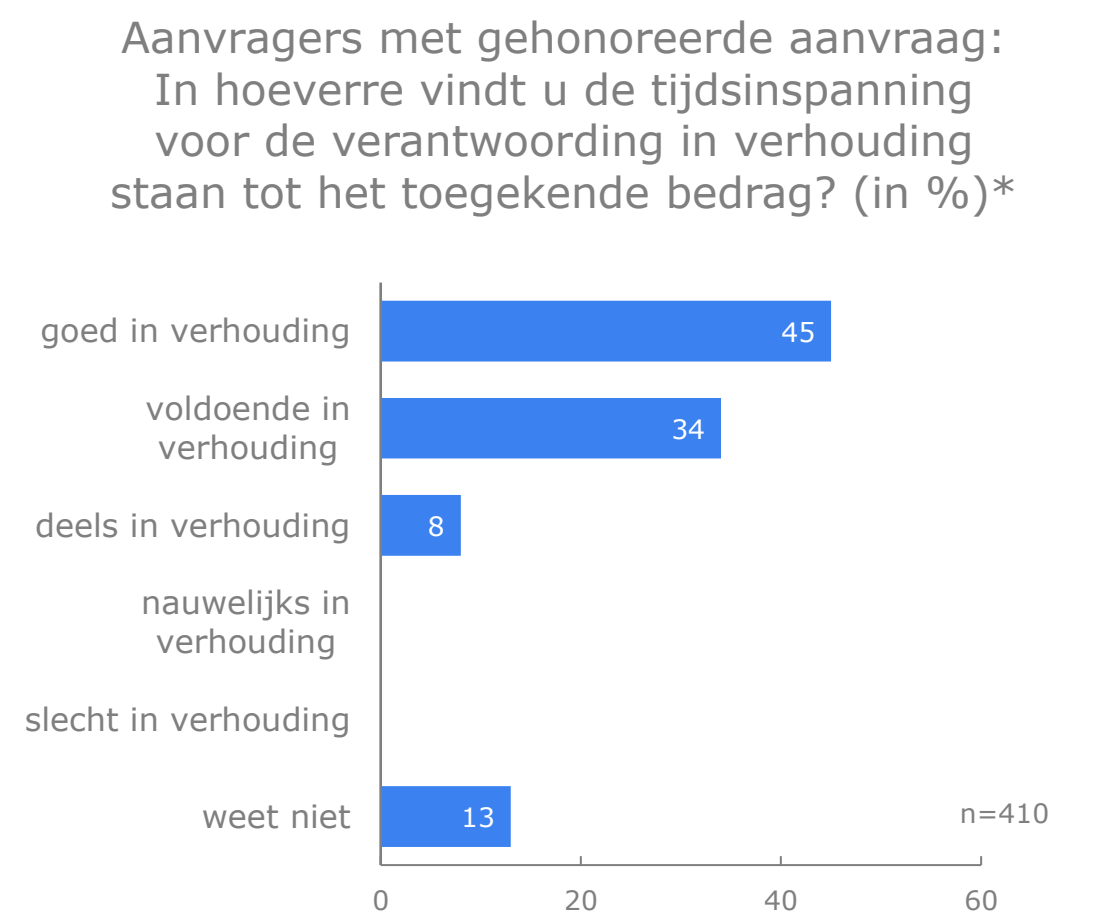
De meerderheid van de aanvragers met een gehonoreerde aanvraag vindt de tijdsinspanning goed in verhouding staan tot het toegekende bedrag.

Vertalers vinden de tijdsinspanning voor de aanvraag vaker goed/voldoende in verhouding tot het bedrag dan organisaties (92% t.o.v. 83%).

Toelichting grafiek

Er bestaan uiteenlopende meningen over de hoeveelheid moeite die de verantwoording van de subsidie kost. Een derde van de aanvragers geeft aan dat de verantwoording weinig moeite kostte, en een derde vindt dat het een beetje moeite vergde. Daarnaast vindt één op de tien aanvragers dat de verantwoording heel weinig moeite kostte, terwijl een even grote groep aangeeft dat het juist veel moeite kostte.

Toelichting grafiek

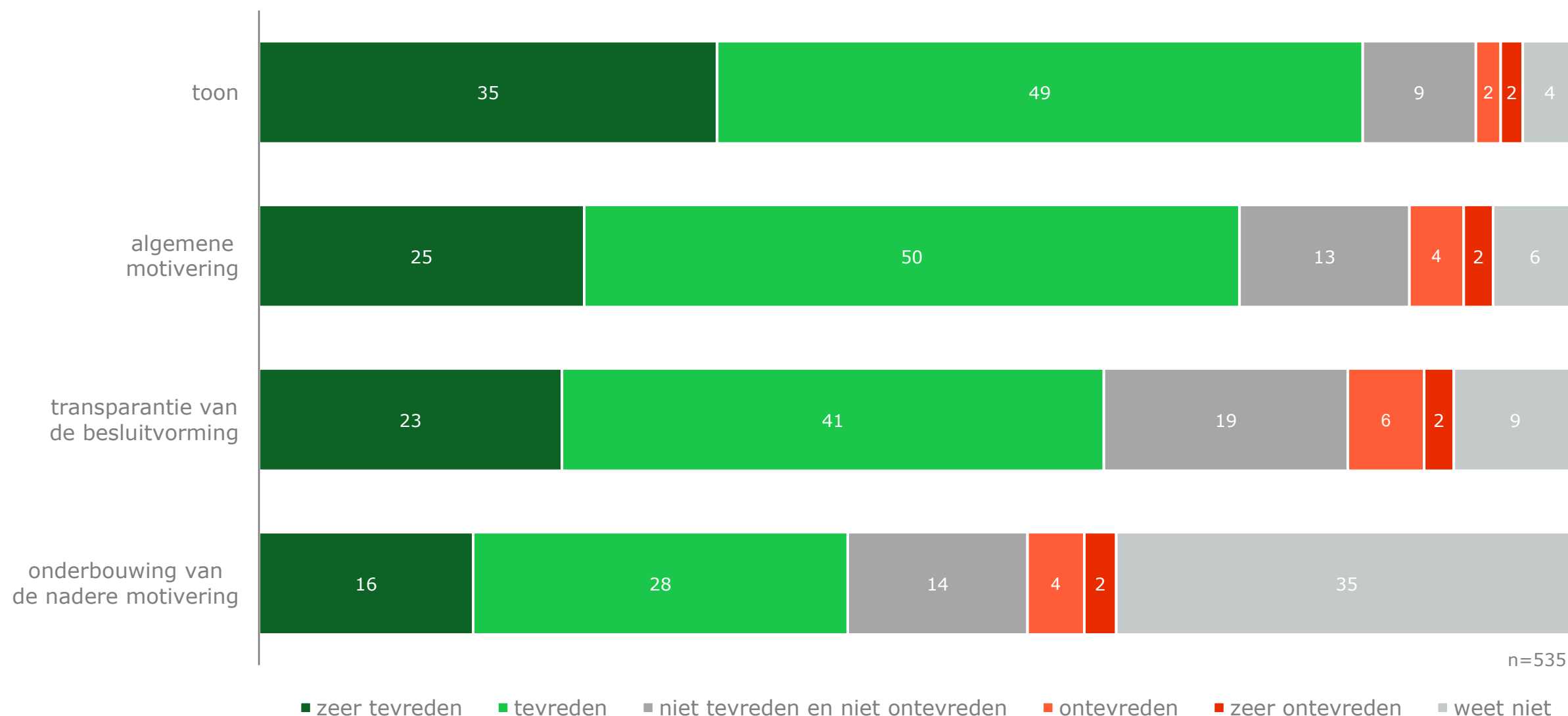
De meeste aanvragers vinden de tijdsinspanning voor de verantwoording goed of voldoende in verhouding staan tot het toegekende bedrag.

Vertalers vinden de tijdsinspanning vaker goed/voldoende in verhouding tot het toegekende bedrag dan schrijvers en organisaties (86% t.o.v. 78% en 65%).

Waardering manier van informeren over besluit

Aanvragers zijn positief over de toon en algemene motivering. Over details (transparantie en onderbouwing van de nadere motivering) zijn relatief meer aanvragers ontevreden.

Deze vraag gaat over de manier waarop u over het besluit van het Letterenfonds bent geïnformeerd.
In hoeverre bent u tevreden over de... (in %)

Toelichting grafiek

Een ruime meerderheid van de aanvragers is (zeer) tevreden over de toon waarop het Letterenfonds een besluit communiceert en de algemene motivering van het besluit.

Hoewel de meeste aanvragers ook tevreden zijn over de transparantie van de besluitvorming, deelt een op de vijf een neutrale mening hierover en geeft een op de tien aan geen beeld te hebben van de transparantie.

Buitenlandse aanvragers zijn op alle onderdelen vaker (zeer) tevreden over hoe het Letterenfonds communiceert over het besluit dan binnenlandse aanvragers.

Organisaties zijn vaker (zeer) tevreden over de transparantie van de besluitvorming dan schrijvers en vertalers (74% t.o.v. 60% en 60%). Ook zijn organisaties vaker (zeer) tevreden over de algemene motivering dan schrijvers en vertalers (83% t.o.v. 65% en 76%).

Tips of opmerkingen aanvraag- en besluitprocedure

Aanvragers zien graag transparantere en minder tijdrovende procedures, met verkorte wachttijd en meer flexibiliteit in subsidies.

Heeft u nog tips of opmerkingen voor het Letterenfonds om de aanvraag- en besluitprocedure te verbeteren?

Tips of opmerkingen die vaker worden gegeven zijn onder andere:

- **Aanvraagprocedure versimpelen.** Aanvragers vinden de aanvraagprocedure te complex en tijdrovend. Ze zouden graag gebruiksvriendelijkere formulieren zien, met daarin meer ruimte voor toelichting en de optie de aanvraag tussentijds op te slaan.
- **Meer transparantie in besluitvorming en motivering.** Aanvragers vragen om meer transparantie in de motivering van zowel toekenningen als afwijzingen. Ze willen duidelijkere feedback krijgen om hun aanvragen te kunnen verbeteren.
- **Verkorten besluitvormingstermijn.** De lange wachttijd na het indienen van een aanvraag wordt als frustrerend ervaren.
- **Meer flexibiliteit in subsidies.** Enkelen vragen meer flexibiliteit in subsidieregelingen, bijvoorbeeld door uitzonderingen te maken voor specifieke vertalingen of door subsidies doorlopend beschikbaar te stellen.

"Het zou fijn zijn als je de aanvraag tussentijds kon opslaan."

"Het is niet helemaal duidelijk wanneer en hoe je hoort of je aanvraag kan worden gehonoreerd."

"Voor bijzondere vertalingen die met een grote constraint gepaard gaan, zou er meer flexibiliteit kunnen komen."

"Soms is het lastig dat je je vertaalproject van begin tot eind kunt voltooien, zonder te weten of je een projectsubsidie krijgt."

Tevredenheid bezwaarprocedure

Resultaten ter indicatie vanwege een beperkt aantal waarnemingen

Deze vraag heeft betrekking op de bezwaarprocedure van het Letterenfonds.
Hoe tevreden bent u over...

De afwikkeling van uw bezwaar	(zeer) tevreden	71%	n=5
	(zeer) ontevreden	14%	n=1
	weet niet	14%	n=1
De inzichtelijkheid van de bezwaarprocedure	(zeer) tevreden	57%	n=4
	(zeer) ontevreden	43%	n=3
Het gesprek met de bezwaarcommissie	(zeer) tevreden	57%	n=4
	niet tevreden en niet ontevreden	14%	n=1
	(zeer) ontevreden	14%	n=1
	weet niet	14%	n=1
De mate waarin u zich gehoord voelde tijdens de procedure	(zeer) tevreden	57%	n=4
	niet tevreden en niet ontevreden	29%	n=2
	(zeer) ontevreden	14%	n=1
De begrijpelijkheid van het besluit	(zeer) tevreden	43%	n=3
	niet tevreden en niet ontevreden	14%	n=1
	(zeer) ontevreden	29%	n=2
	weet niet	14%	n=1
De toon van het besluit	(zeer) tevreden	43%	n=3
	niet tevreden en niet ontevreden	29%	n=2
	(zeer) ontevreden	14%	n=1
	weet niet	14%	n=1

Toelichting tabel

Er hebben slechts 7 aanvragers die een bezwaar hebben ingediend deelgenomen aan het onderzoek. Dit aantal is te klein om conclusies aan te verbinden. De uitkomsten op deze pagina zijn als indicatie opgenomen in de rapportage.

5

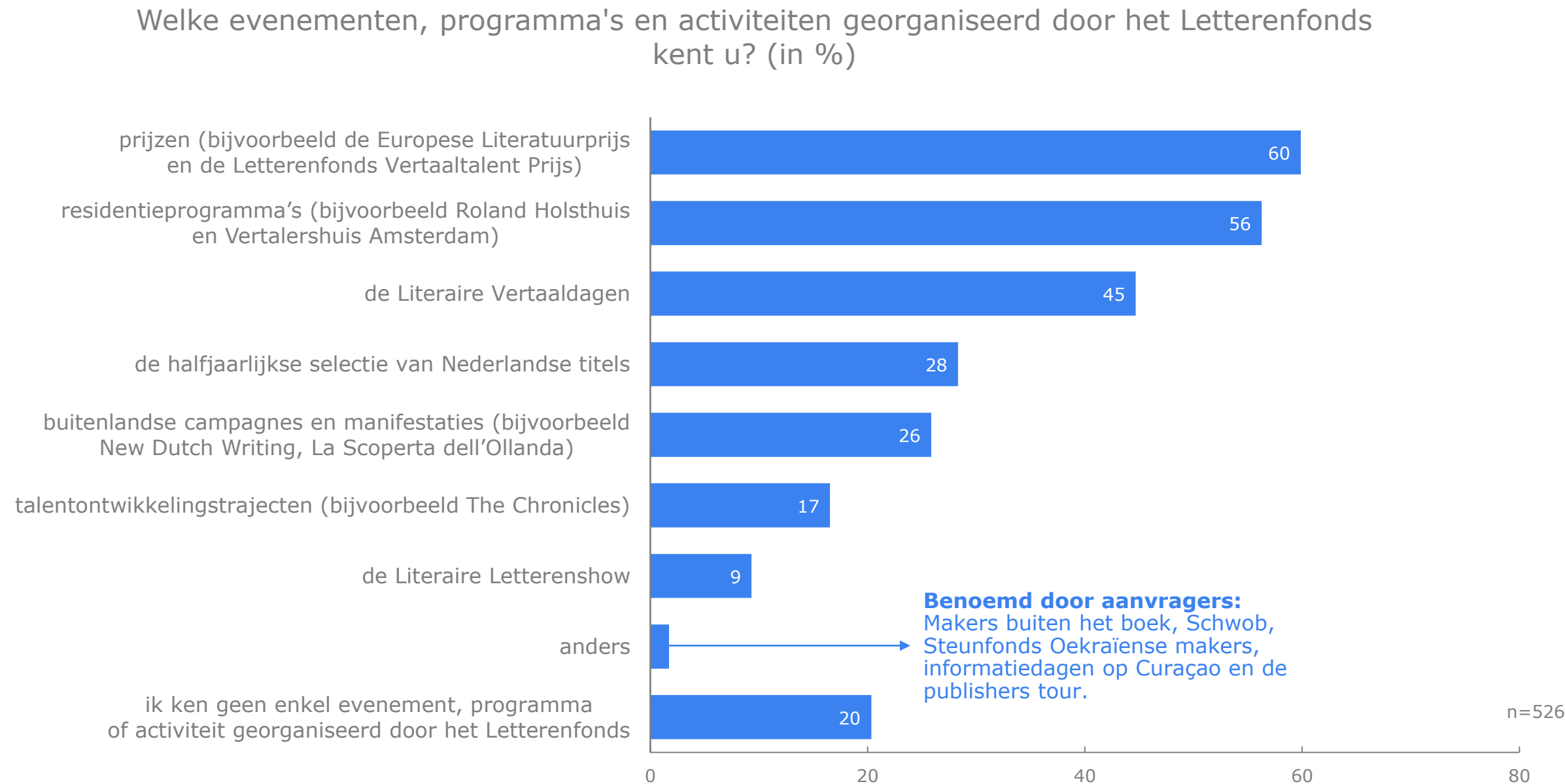
Programma's en activiteiten

Hoe ervaren aanvragers de bijdrage van programma's en activiteiten georganiseerd door het Letterenfonds?

Bekendheid programma's en activiteiten onder aanvragers

Prijzen en residentieprogramma's zijn het vaakst bekend. Eén op de vijf aanvragers is helemaal niet bekend met de programma's van het fonds.

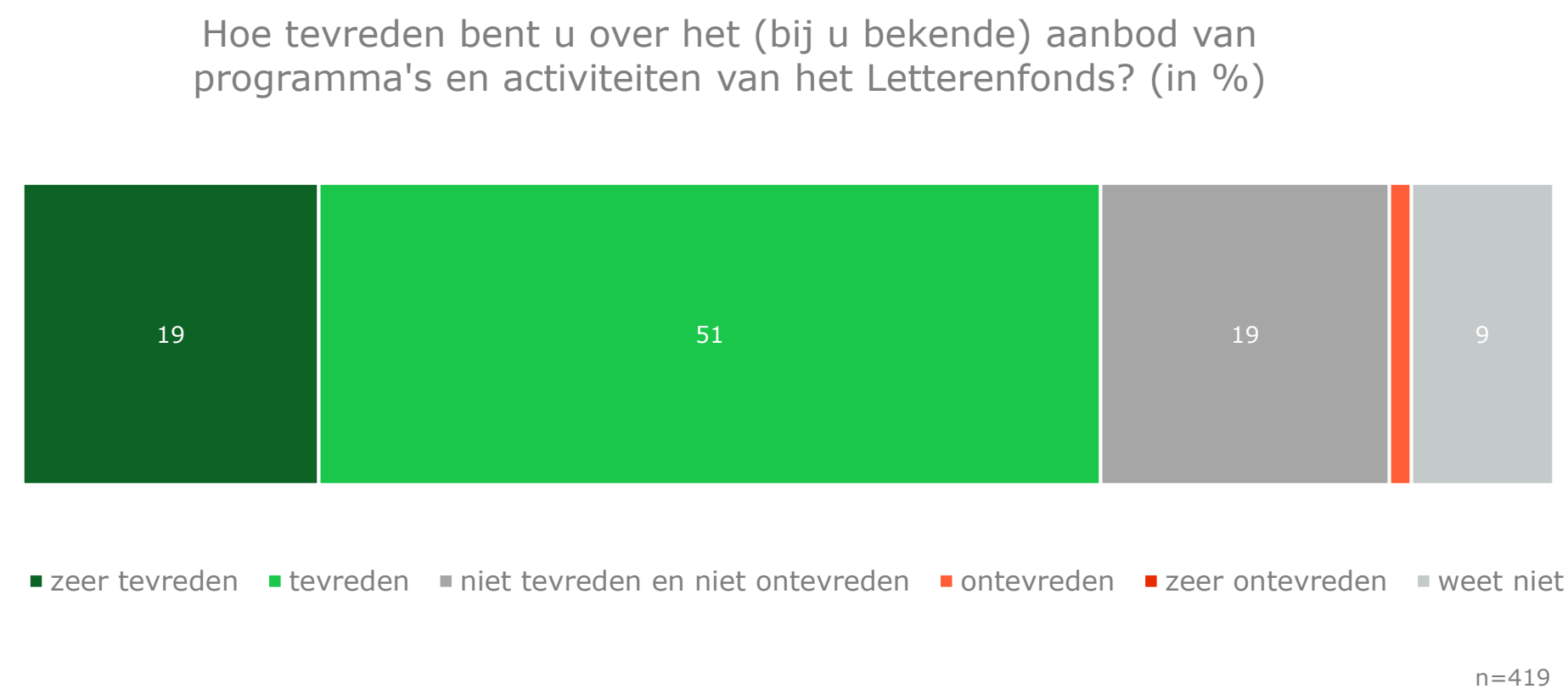
Toelichting grafiek

Meer dan de helft van de aanvragers is bekend met de prijzen en residentieprogramma's van het fonds. Ook de Literaire Vertaaldagen zijn bekend onder een groot deel van de aanvragers.

Opvallend is dat een op de vijf aanvragers aangeeft geen enkel evenement, programma of activiteit van het fonds te kennen.

Tevredenheid programma's en activiteiten

Meerderheid aanvragers is tevreden over programma's en activiteiten van het Letterenfonds. Aanvragers bekend met buitenlandse campagnes en manifestaties en talentontwikkelingstrajecten zijn het vaakst (zeer) tevreden.

Toelichting grafiek

Over het algemeen is de meerderheid (zeer) tevreden over het aanbod van programma's en activiteiten van het Letterenfonds. Een op de tien geeft aan geen goed beeld te hebben van het aanbod.

Tevredenheid onder aanvragers die programma's / activiteiten kennen	% (zeer) tevreden
buitenlandse campagnes en manifestaties (bijvoorbeeld New Dutch Writing in het Verenigd Koninkrijk, La Scoperta dell'Olanda in Italië) (n=136)	85%
talentontwikkelingstrajecten (bijvoorbeeld The Chronicles) (n=87)	85%
de Literaire Letterenshow (n=49)*	82%
de Literaire Vertaaldagen (n=235)	80%
de halfjaarlijkse selectie van Nederlandse titels (n=149)	77%
prijzen (bijvoorbeeld de Europese Literatuurprijs en de Letterenfonds Vertaaltalent Prijs) (n=315)	75%
residentieprogramma's (bijvoorbeeld Roland Holsthuis en Vertalershuis Amsterdam) (n=296)	72%

*Resultaat is indicatief vanwege een beperkt aantal waarnemingen.

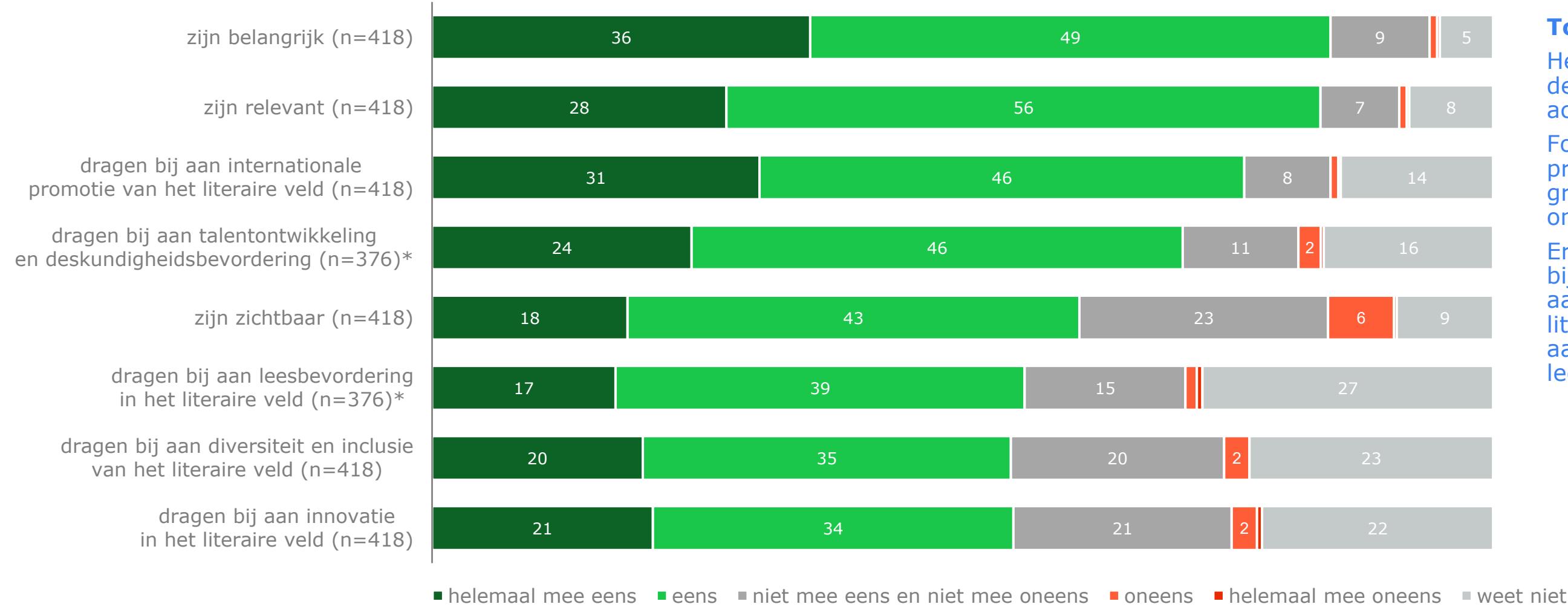
Toelichting grafiek

Onder degenen die bekend zijn met de verschillende programma's en activiteiten, is gekeken in hoeverre deze groep tevreden is met de programma's en activiteiten van het Letterenfonds in het algemeen. Voor alle programma's en activiteiten geldt dat een meerderheid (zeer) tevreden is. Vooral de buitenlandse campagnes en manifestaties, evenals de talentontwikkelingstrajecten, resulteren in een hoge mate van tevredenheid over de programma's en activiteiten van het fonds in het algemeen.

Bijdrage programma's en activiteiten

De onder aanvragers bekende programma's worden vaak belangrijk en relevant gevonden. Focuspunt is de zichtbaarheid van programma's en activiteiten.

Stellingen: De (bij mij bekende) programma's en activiteiten van het Letterenfonds... (in %)

Toelichting grafiek
Het grootste deel van de aanvragers vindt de onder hen bekende programma's en activiteiten belangrijk en relevant. Focuspunt is de zichtbaarheid van programma's en activiteiten. Een relatief grote groep aanvragers vindt dit onvoldoende. Er bestaat twijfel onder aanvragers over de bijdrage van programma's en activiteiten aan diversiteit, inclusie en innovatie in het literaire veld. Ook heeft een kwart van de aanvragers geen beeld van de bijdrage aan leesbevordering in het literaire veld.

* Alleen uitgevraagd aan binnenlandse aanvragers.

6

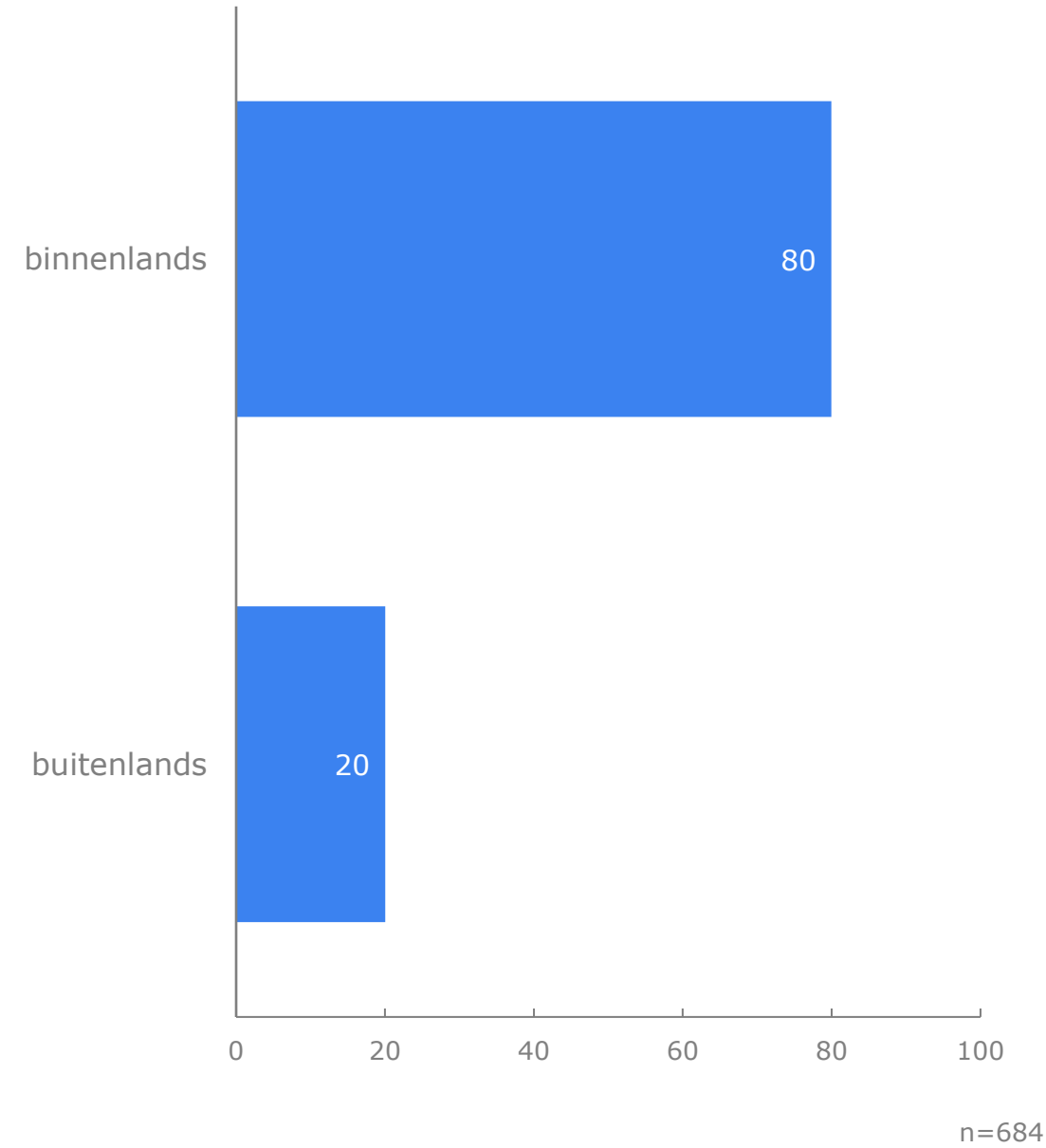
Bijlagen

- Profiel deelnemers
- Suggesties voor het fonds
- Onderzoeksverantwoording

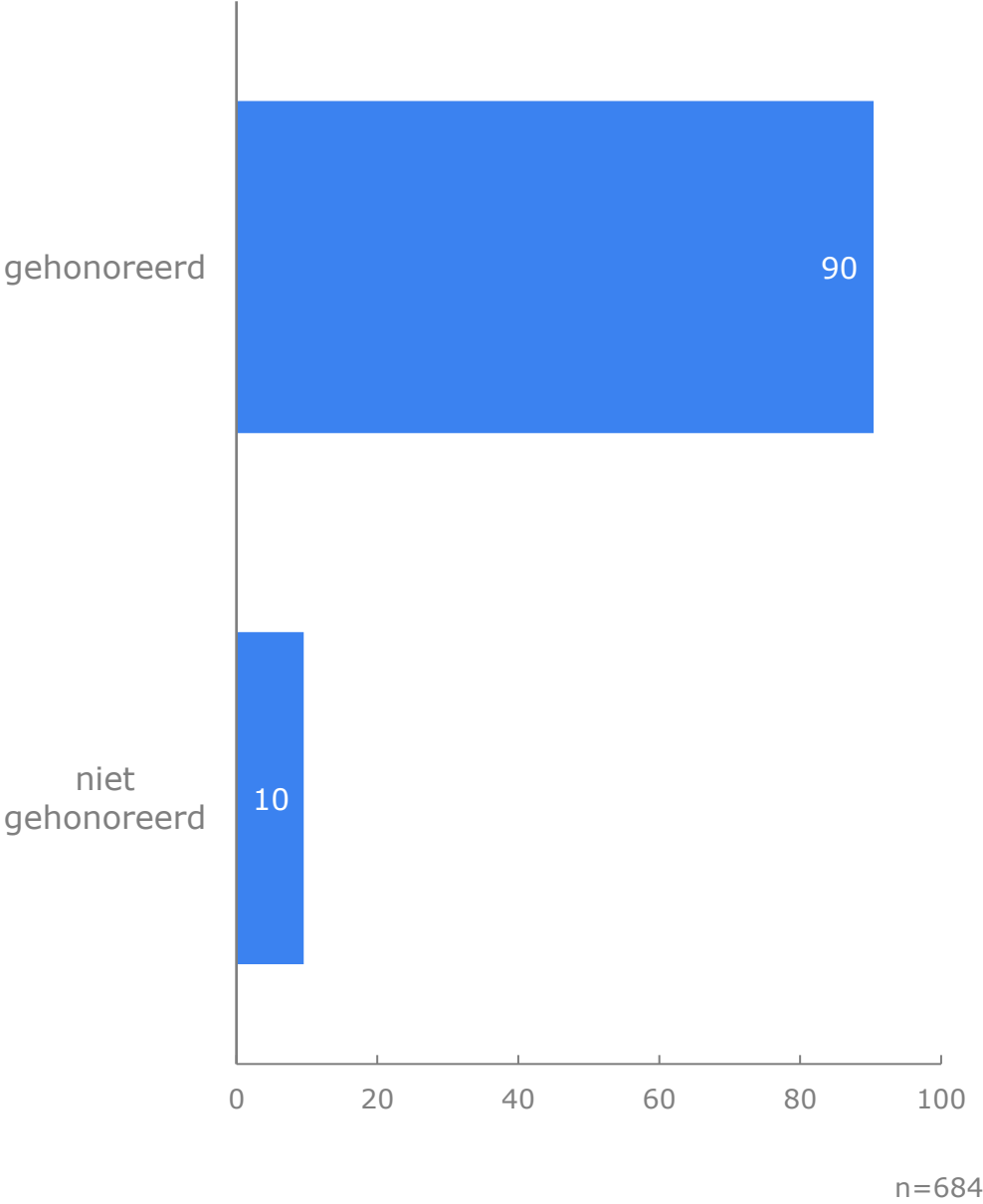

Profiel deelnemers waarderingsonderzoek

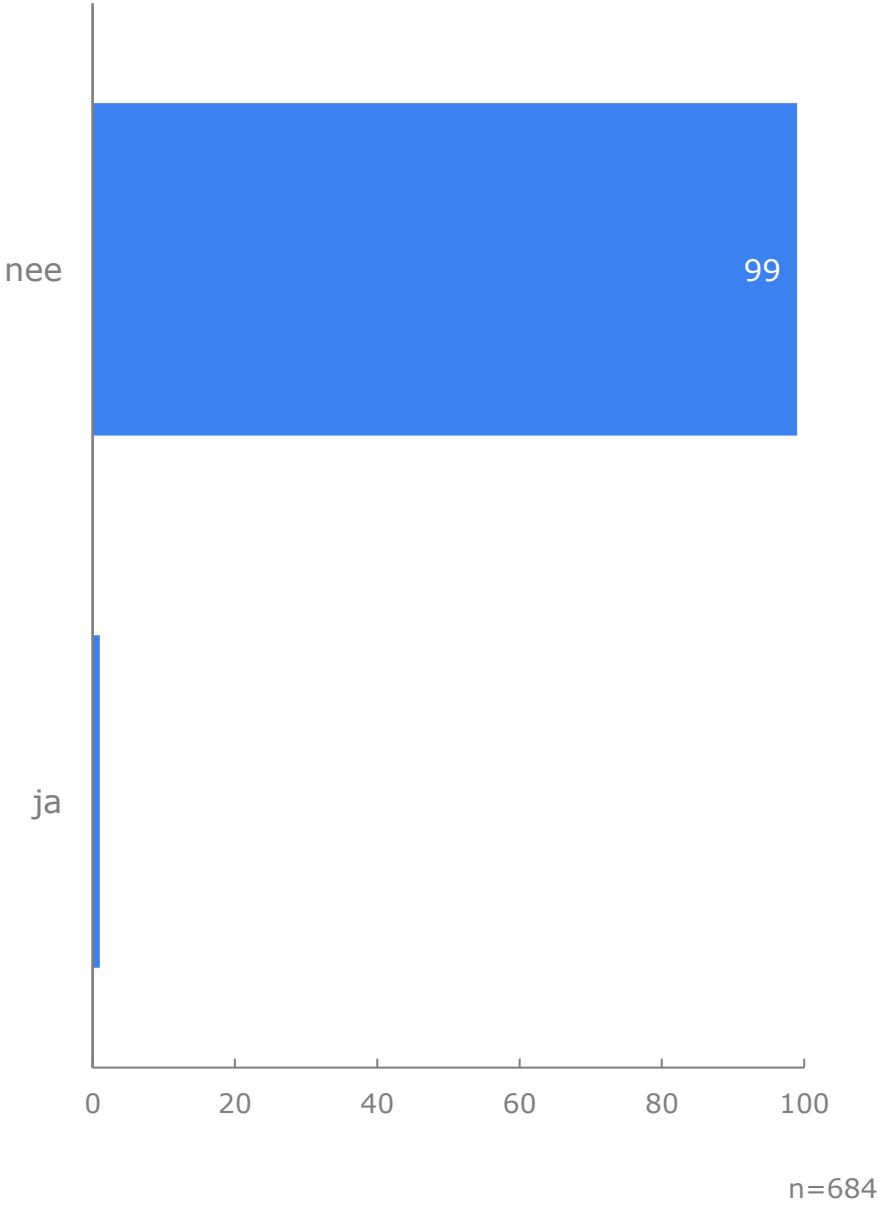
Soort aanvraag (in %)

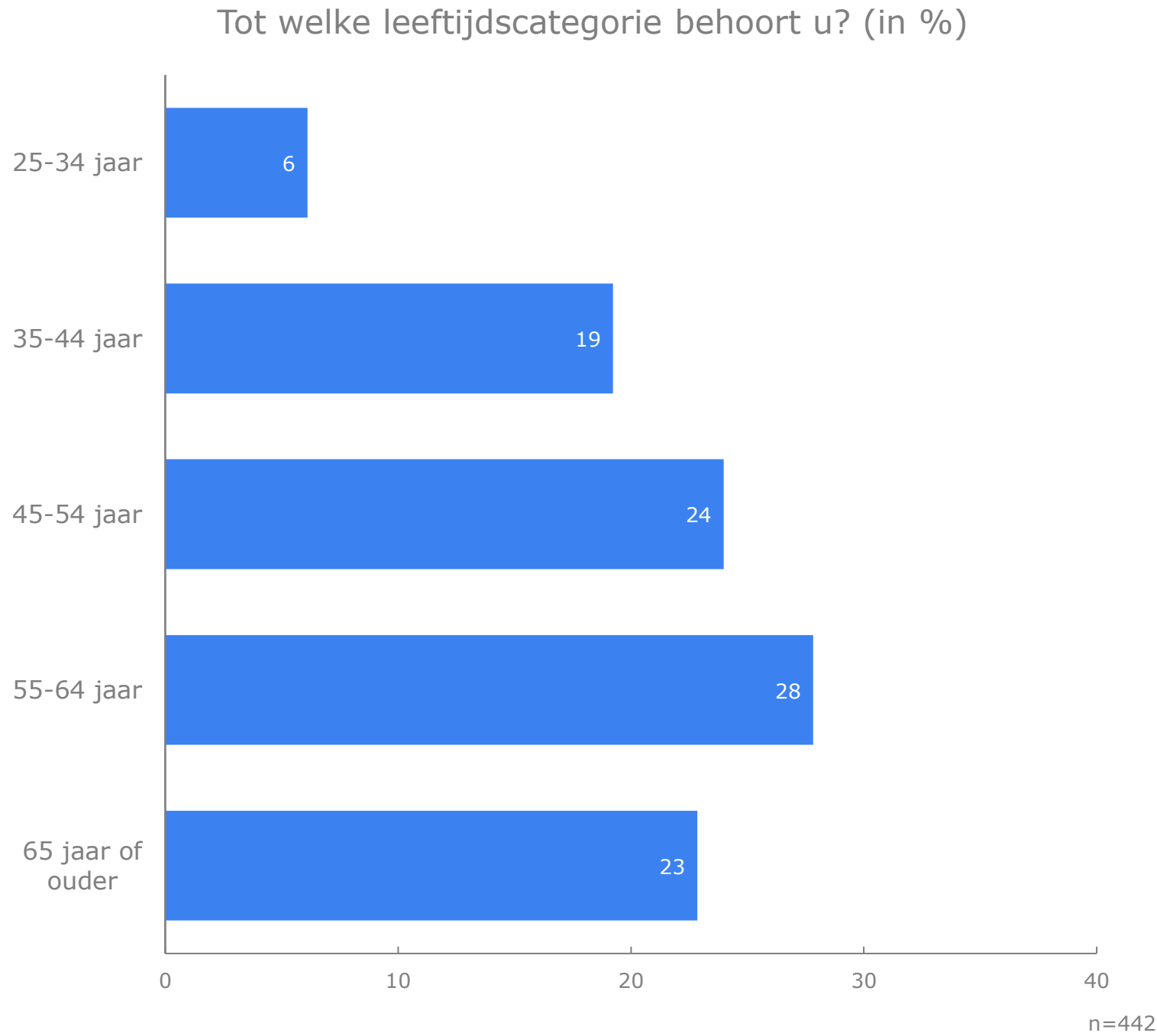
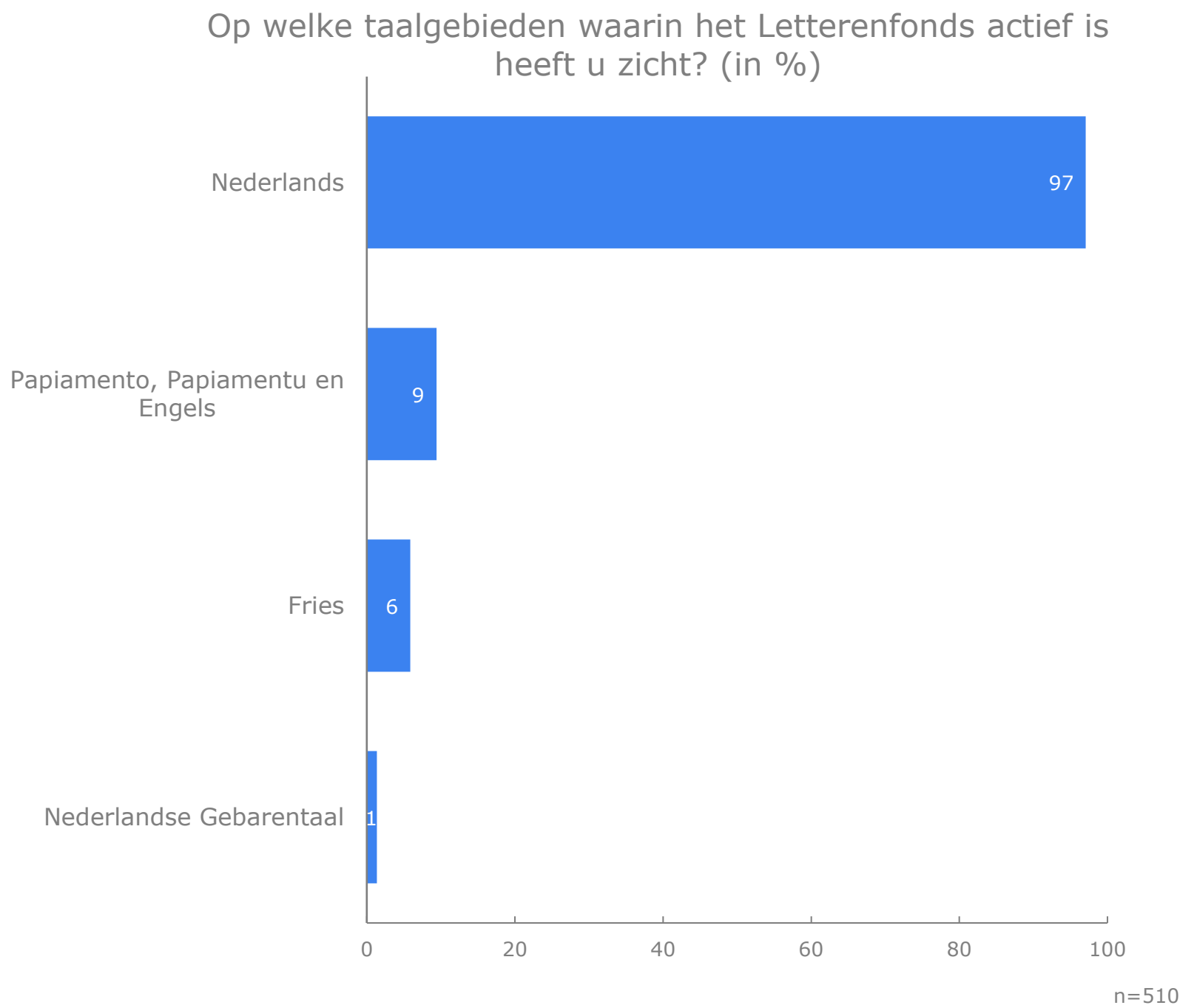
Uitskomst aanvraag (in %)

Bezwaar ingediend (in %)

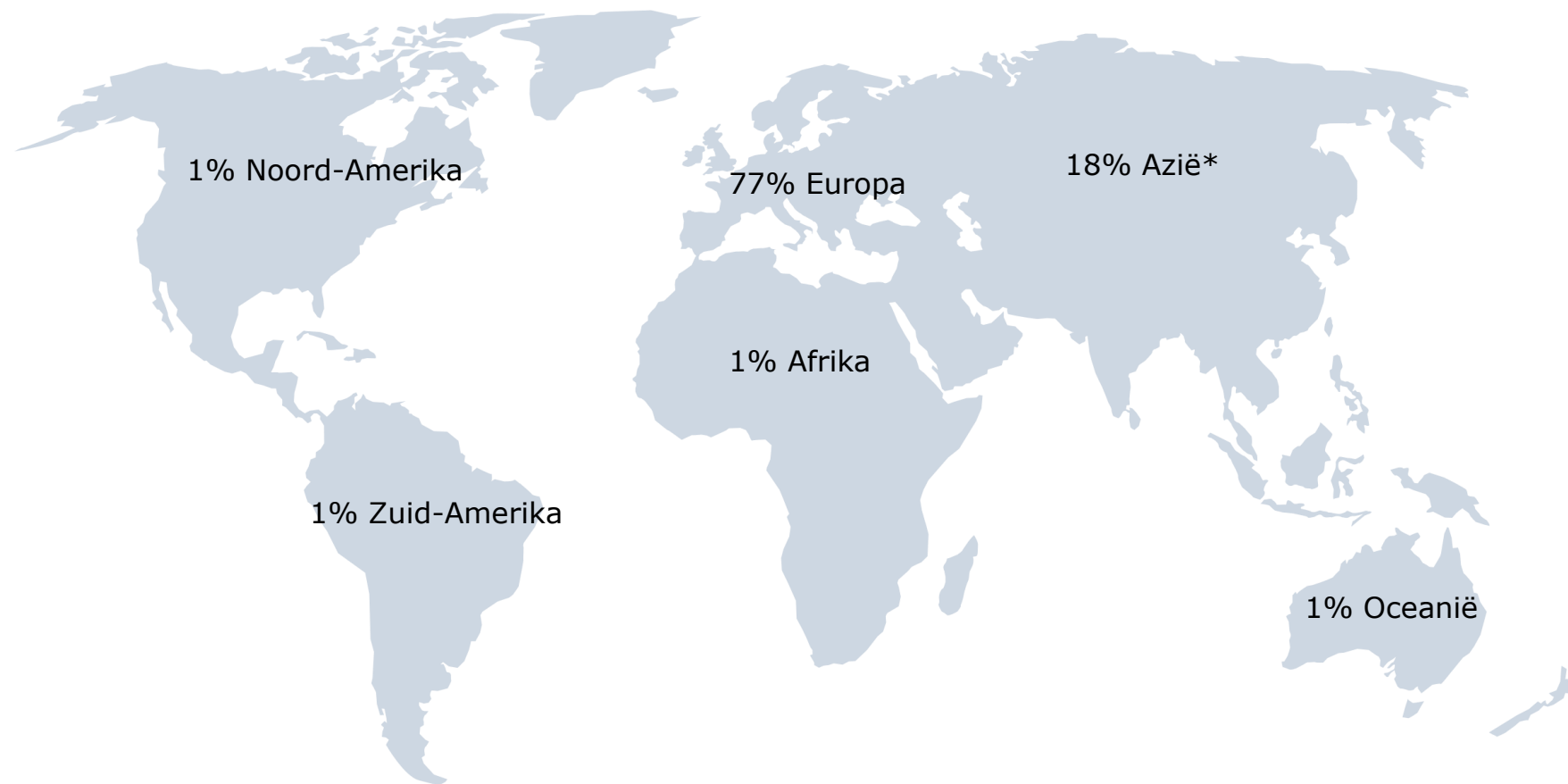

Profiel binnenlandse aanvragers in waarderingsonderzoek

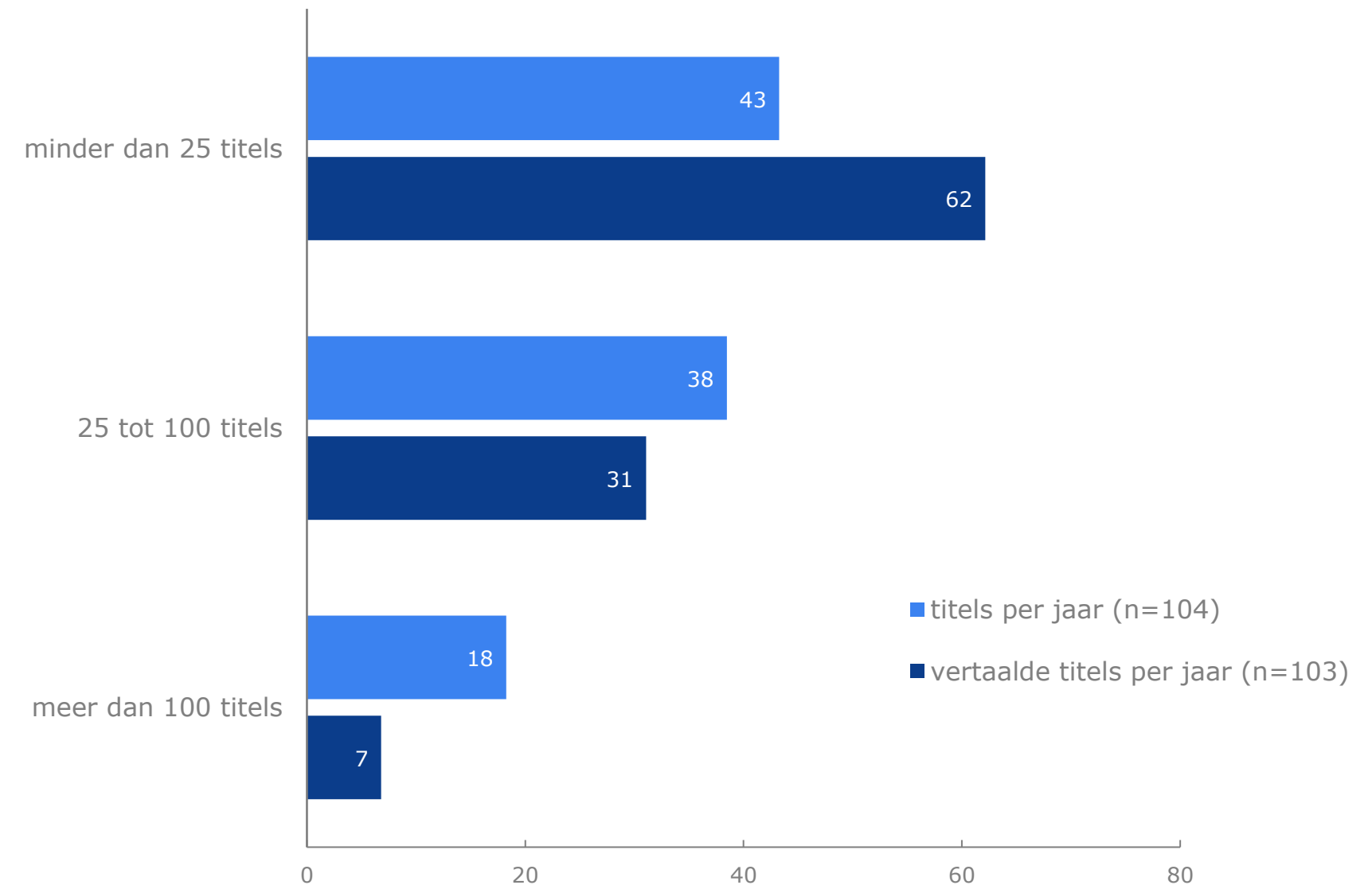
Profiel buitenlandse aanvragers in waarderingsonderzoek

In welk land is uw uitgeverij gevestigd? (in %)

*Voornamelijk Japan, China en Indonesië.

Hoeveel titels publiceert uw uitgeverij gemiddeld per jaar? (in %)

Suggesties voor het Letterenfonds

Aanvragers zien graag modernisering van systemen, transparantere processen, betere ondersteuning voor vertalers en behoud van kwaliteit als hoogste prioriteit.

Heeft u nog tips, suggesties of op- of aanmerkingen voor het Letterenfonds die nog niet aan bod zijn gekomen?

Suggesties die vaker worden gegeven zijn onder andere:

- **Moderniseren van digitale systemen.** Er is behoefte aan een gebruiksvriendelijkere vertalingendatabase, verbeterde toegang voor vertalers en vereenvoudigde aanvraagprocedures.
- **Verbeteren van de transparantie.** Aanvragers zouden graag meer op de hoogte gehouden willen worden tijdens het proces van aanvraag en beoordeling. Ook geven sommigen aan graag meer uitleg te krijgen over regelingen, zoals bijvoorbeeld over de regeling voor debutanten.
- **Meer ondersteuning bieden voor vertalers.** Vertalers zouden volgens sommige aanvragers meer ondersteuning (zowel financieel als wat betreft netwerkmogelijkheden) moeten krijgen, bijvoorbeeld door toegang te krijgen tot Nederlandse e-boeken of initiatieven aan te bieden om vertalers te ondersteunen bij de promotie van hun werk.
- **Zorgen dat kwaliteit de hoogste prioriteit blijft.** Volgens sommige aanvragers gaat de focus op inclusiviteit, diversiteit en innovatie ten koste van de literaire kwaliteit. Vernieuwing mag volgens hen niet de kwaliteit en het werk van de oudere generatie schrijvers ondermijnen.

"De nadruk op inclusiviteit en diversiteit lijkt me vooral een modeverschijnsel. De literaire kwaliteit van het werk moet volgens mij de enige leidraad voor steun en bevordering zijn, niet de achtergrond van de maker."

"Bij de toekenning van een vertaalsubsidie aan uitgeverijen zou volgens mij een drempel moeten worden ingesteld in de vorm van een minimumvertaalhonorarium waaraan de uitgeverij jegens de vertaler moet voldoen."

"De mogelijkheid om meer zichtbare en interactieve digitale programma's te bieden zou een grote meerwaarde zijn."

"Het zou geweldig zijn als vertalers ook toegang kregen tot een online bibliotheek van Nederlandse e-boeken."

"Maak de vertalingendatabase gebruiksvriendelijker. Soms is het moeilijk om een boek in vertaling te vinden, zelfs als ik weet dat het bestaat."

"Digitalisering van de subsidieaanvraag. Het is niet meer van deze tijd om alles in veelvoud te moeten printen."

"De accountantverklaring bij verantwoording zou tegen het licht gehouden moeten worden. Dit voegt bij kleinere instellingen weinig toe."

"De transparantie in het proces van aanvraag en beoordeling zou beter kunnen."

Onderzoeksverantwoording (1/2)

Onderzoeksdoelgroep

De doelgroep van dit onderzoek is aanvragers van subsidies bij het Nederlands Letterenfonds in de periode 2023-2025. Hieronder vallen:

- schrijvers/makers en vertalers van literatuur in het Nederlands, Fries, Papiaments, en specifiek voor het Caribisch deel van het Koninkrijk Engels
- literaire uitgeverijen in Nederland
- literaire festivals/productiehuizen
- organisaties die zich richten op literair-educatieve activiteiten voor jongeren
- literaire tijdschriften
- geaccrediteerde vertalers uit het Nederlands
- buitenlandse uitgevers
- aanvragers in het kader van leesbevordering

Steekproef

Alle subsidieaanvragers bij het Nederlands Letterenfonds in de periode 2023-2025 zijn uitgenodigd voor het waarderingsonderzoek. Iedere aanvrager heeft 1 uitnodiging ontvangen, ook als dezelfde aanvrager meerdere aanvragen heeft gedaan in deze periode. Blauw Research onderschrijft de ESOMAR/ICC richtlijnen.

Veldwerk

Bij start van het veldwerk is eerst een kleine batch uitnodigingen verstuurd. De respons van deze eerste groep is gecontroleerd op routing en consistentie en begrip van de vragen o.b.v. de open antwoorden. Bij de controle zijn geen bijzonderheden geconstateerd. Tijdens de veldwerkperiode zijn geen resultaten opgeleverd.

Netto steekproef

Veldwerkperiode

Gemiddelde invulduur

Onderzoeksverantwoording (2/2)

Vragenlijst:

- De vragenlijst is in nauwe samenwerking met het Letterenfonds opgesteld.
- De vragenlijst bestond uit de volgende onderdelen: introductie, beeldvorming, communicatie, dienstverlening, aanvraagproces, programma’s en activiteiten en een afsluiting. De vragenlijst bevat in totaal 33 vragen.
- Waar mogelijk zijn de vragen gerouleerd en gerandomiseerd om eventuele volgorde-effecten te voorkomen.
- De vragenlijst was wel digitaal toegankelijk en in te vullen op alle type apparaten: desktop/laptop/tablet/mobiele telefoon. Het template bevatte de mogelijkheid om te wisselen tussen een lichte en donkere modus, de lettergrootte aan te passen, en gebruik contrastrijke kleuren.
- Het gebruikte taalniveau is C1.
- De definitieve vragenlijst genaamd ‘Letterenfonds vragenlijst Waarderingsonderzoek - 5’ is los opgeleverd aan opdrachtgever.

De verdeling van de steekproef was:

		N	%
Uitkomst aanvraag	Gehonoreerd	614	90
	Niet gehonoreerd	70	10
Bezwaar ingediend	Ja	9	1
	Nee	675	99
Type aanvraag	Binnenlands	550	80
	Buitenlands	134	20

- **Respondenten:** Respondenten ontvingen voor hun deelname geen incentive. De uitkomsten van het onderzoek zijn niet teruggekoppeld aan deelnemers.
- **Dataverwerking:** Na afloop van het veldwerk is het opgebouwde databestand gecontroleerd op datakwaliteit, volledigheid en consistentie en geschikt gemaakt voor statistische analyse, verwerking tot tabellen en grafieken. Tijdens de datacontrole is geen data verwijderd.
- **Verschillen en marges:** Waar in dit rapport wordt gesproken over een verschil betreft het een significant verschil bij een α van 0,05. De kans dat een gevonden verschil op toeval berust is kleiner dan 1 op 20. De steekproeffout bij een uitkomst van 50% is bij de gerealiseerde steekproefomvang 0,98%.
- **Tabellen en grafieken:** Deze zijn voorzien van verwijzingen naar de bronvragen en grondslagen. Wanneer tabellen en grafieken resultaten weergeven voor een subgroep (i.p.v. het totaal), of vanwege de geringe omvang indicatief zijn, is dit duidelijk weergegeven.
- **Uitbestede diensten:** Bij dit onderzoek zijn alle werkzaamheden door medewerkers van Blauw uitgevoerd en zijn geen werkzaamheden uitbesteed aan derden.
- **Overige bronnen:** In dit rapport wordt een vergelijking gemaakt met een eerder waarderingsonderzoek uitgevoerd door het Letterenfonds.